

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena instytucjonalna)

na Wydziale Chemii
Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
dokonanej w dniach 12 – 14 czerwca 2012 r.

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Hanna Gulińska (członek PKA),

członkowie:

prof. dr hab. Andrzej Parczewski (ekspert PKA),
prof. dr hab. inż. Waldemar Wardencki (ekspert PKA),
prof. dr hab. Stanisław Kondracki (ekspert ds. jakości PKA),
mgr Karolina Martyniak (ekspert ds. formalno-prawnych PKA),
dr hab. Marek Kowalski (członek PKA przedstawiciel pracodawców),
Dominika Tracz (przedstawicielka PSRP, ekspert PKA),
mgr Jacek Lewicki (ekspert PKA, przedstawiciel KRD).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie po raz pierwszy (z własnej inicjatywy). Bieżąca ocena instytucjonalna poprzedzona była oceną jakości kształcenia dokonaną na kierunkach: „chemia” oraz „ochrona środowiska” na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny PKA. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny, a także przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji zaplecza naukowo-dydaktycznego, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału oraz pozostałymi interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji.

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. STRATEGIA REALIZOWANA PRZEZ JEDNOSTKĘ¹.

Wydział Chemii UMCS w 2012 r. jest największym i najlepiej ocenianym wydziałem chemii w Polsce Wschodniej i jest w czołówce wydziałów chemicznych w Polsce. O stabilnej sytuacji finansowej, atrakcyjnym zarówno dla studentów z kraju jak i z zagranicy, prowadzącym wysokiej jakości badania naukowe, aktywnie funkcjonującym w obszarze komercjalizacji wiedzy oraz aktywnie współpracującym z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Władze Wydziału Chemii UMCS są odpowiedzialne za wypełnianie przez Wydział swojej misji, między innymi poprzez profesjonalne zarządzanie strategiczne Wydziałem, prowadzenie aktywnego i konstruktywnego dialogu z pracownikami Wydziału oraz przez promowanie i reprezentowanie Wydziału na zewnątrz, w tym inicjowanie współpracy z podmiotami społeczno-gospodarczymi działającymi w regionie. Władze Wydziału Chemii UMCS uwzględniają w strukturze zatrudnienia absolwentów innych uczelni, których wiedza i umiejętności przyczynią się do realizacji celów strategicznych.

Studenci Wydziału Chemii UMCS kształcą się na kierunkach i specjalnościach, które są zgodne z ich zainteresowaniami, mają też duże możliwości dostosowywania zakresu kształcenia do swoich

¹numeracja punktów odpowiada numerom *kryteriów głównych*, a podpunktów – numerom *kryteriów szczegółowych* określonym w Części II Załącznika do Statutu PKA pt. Kryteria oceny instytucjonalnej.

potrzeb (zwiększona oferta zajęć fakultatywnych, zgłaszanie zapotrzebowania na określone zajęcia). Są zadowoleni z poziomu kształcenia (m. in. zajęcia w językach obcych) oraz z warunków studiowania na Wydziale Chemii UMCS. Aktywnie uczestniczą w programach wymiany studenckiej z instytucjami akademickimi: krajowymi, europejskimi i światowymi.

Absolwenci Wydziału Chemii UMCS posiadają wiedzę niezbędną do rozpoczęcia pracy zawodowej lub/i kariery naukowej. Czują się związani z Wydziałem i utrzymują z nim kontakt również po zakończeniu edukacji. Są zaangażowani do prac w zespołach doradczych monitorujących realizację misji i celów strategicznych Wydziału. W zależności od potrzeb i możliwości uczestniczą w realizacji procesu dydaktycznego.

Cele strategiczne Wydziału obejmują:

- w obszarze kształcenia – umiędzynarodowienie kształcenia, poprawę jakości kształcenia, poprawę warunków studiowania, interdyscyplinarne kierunki studiów, kursy i studia podyplomowe związane z potrzebami lokalnymi i ogólnopolskimi, rozwinięcie współpracy ze szkołami średnimi (klasy akademickie);
- w obszarze badań – poprawę jakości badań naukowych, zwiększenie przychodów z działalności naukowej, umiędzynarodowienie badań, badania na potrzeby podmiotów gospodarczych, konsolidację zespołów badawczych w oparciu o lokalny potencjał naukowy (ściślejsza współpraca z lokalnymi ośrodkami akademickimi);
- w obszarze relacji – budowanie trwałych więzi pomiędzy UMCS a otoczeniem, budowa pozytywnego wizerunku UMCS, wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu w działalności UMCS, badania wynikające z potrzeb władz regionu oraz lokalnych podmiotów gospodarczych, harmonijne wykorzystanie wiedzy, kontaktów oraz doświadczenia absolwentów Wydziału;
- w obszarze procesów wewnętrznych – systematyczne osiąganie dodatniego wyniku finansowego przez Wydział, tworzenie zespołów badawczych w oparciu o posiadany potencjał na potrzeby rozwiązania określonego problemu/zadania badawczego, zacieśnienie współpracy z uczelniami z Lublina, rozszerzenie współpracy partnerskiej ze szkołami średnimi, pełniejsze wykorzystanie potencjału studenckich kół naukowych, szersze wykorzystanie specjalistów spoza Wydziału.

Misją Wydziału Chemii UMCS jest kształcenie na wysokim poziomie (z uwzględnieniem zajęć w językach obcych), dające absolwentom wiedzę i umiejętności niezbędne do rozpoczęcia pracy zawodowej lub/i kariery naukowej, prowadzenie badań zarówno podstawowych jak i aplikacyjnych, wnoszących istotny wkład w rozwój nauki i gospodarki oraz wspieranie rozwoju Lublina i województwa lubelskiego poprzez prowadzoną działalność dydaktyczną, badawczą i kulturalną oraz promocję regionu w kraju i za granicą, a także zaangażowanie w inicjatywy lokalne, krajowe i europejskie, które przyczynią się do realizacji wyżej przedstawionych celów strategicznych.

Tabela nr 1. Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce (2011/2012).

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	18571	1017	460	44	0	0
studia niestacjonarne	6351	62	320	14	221	83
RAZEM:	24922	1079	780	58	221	83

Misją Uczelni, działającej na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r.- Prawo o szkolnictwie wyższym (Dziennik Ustaw Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami) jest przyczynianie się do rozwoju nauki i kultury, kształcenie studentów zgodnie z ideałami humanizmu, tolerancji oraz

poszanowania praw i godności człowieka. Pracownicy Uniwersytetu, prowadząc działalność naukową, dydaktyczną i wychowawczą, kierują się zasadą wolności nauki, dążeniem do prawdy oraz społeczną odpowiedzialnością. Uczelnia właściwie postrzega swoją misję i rolę zarówno w bezpośrednim miejskim środowisku jak i szerzej w regionie lubelskim, m.in. poprzez analizę otoczenia zewnętrznego UMCS – gospodarki, rynku pracy, rynku szkolnictwa wyższego, struktury kształcenia przy uwzględnieniu uwarunkowań demograficznych; i możliwości finansowania szkolnictwa wyższego ze środków publicznych oraz uwarunkowań globalnych.

Uczelnia określiła zgodnie z analizą SWOT swoje mocne i słabe strony a także uwarunkowania zewnętrzne. Misją Wydziału Chemii UMCS są zasadniczo dwa cele:

1. kształcenie na wysokim poziomie (także w języku angielskim), mające umożliwić absolwentom tego kierunku uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do rozpoczęcia pracy zawodowej lub/i kariery naukowej;
2. prowadzenie badań, zarówno podstawowych i aplikacyjnych, wnoszących istotny wkład w rozwój nauki i gospodarki w ścisłym związku ze wspieraniem rozwoju Lublina i regionu.

Z Misją Wydziału ściśle koresponduje wizja jego rozwoju w kolejnych latach. Realne usytuowanie czynników i ograniczeń zmian (głównie w progresji regionu) pozwala oczekiwać zbudowania jednostki dominującej w regionie wschodnim Polski pod względem kształcenia i prowadzonych badań naukowych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczo-matematycznych. Ambicją Wydziału jest dysponowanie taką ofertą nauczania, która koresponduje z wymogami rynku pracy i oczekiwaniami samych studentów.

Do celów strategicznych i operacyjnych Wydziału zaliczono w następujących obszarach:

1. kształcenia – poprzez umiędzynarodowienie kształcenia (zarówno w odniesieniu do studentów jak i pracowników); poprawę jakości kształcenia – dopasowanie oferty do potrzeb rynku pracy, poprawa jakości kształcenia, wzrost liczby praktyków w procesie nauczania, indywidualizację toku studiów; poprawę warunków studiowania – zmiany w organizacji procesu dydaktycznego i obsługi administracyjnej; powołanie nowych, interdyscyplinarnych kierunków studiów; rozwinięcie i dalszą współpracę ze szkołami średnimi;
2. badań – poprzez poprawę jakości badań naukowych; zwiększenie przychodów z działalności naukowej; umiędzynarodowienie badań naukowych, prowadzenie badań na potrzeby podmiotów gospodarczych i ściślejszą współpracę z lokalnymi ośrodkami akademickimi;
3. relacji z otoczeniem – poprzez budowanie trwałych więzi pomiędzy UMCS a otoczeniem, budowanie pozytywnego wizerunku UMCS; wykorzystywanie potencjału gospodarczego regionu w działalności Wydziału – wsparcie zewnętrzne na badania i rozwój, lepsza promocja Wydziału, studentów, absolwentów oraz pracowników; udział podmiotów zewnętrznych w tworzeniu, prowadzeniu kształcenia i badań naukowych.

Inne istotne cele strategiczne to ciągła troska o dodatni wynik finansowy Wydziału i tworzenie zespołów badawczych na bazie posiadanego potencjału w celu rozwiązywania założonych problemów badawczych oraz zacieśnienie współpracy z uczelniami Lublina i szersze wykorzystanie specjalistów spoza Wydziału.

Na podkreślenie zasługuje pozyskiwanie przez Wydział środków zewnętrznych (100 mln zł) na zakup aparatury i niezbędne remonty. Przekonującym dowodem wartości strategii jest prowadzenie szeroko zakrojonych działań finansowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Działania te przyczyniają się do rozwoju potencjału dydaktycznego zarówno Wydziału jak i całej Uczelni. Ważną rolę w strategii Wydziału pełnią cele operacyjne dotyczące relacji z otoczeniem. Potencjał rozwojowy zgodny z oczekiwaniami rynku pracy widać szczególnie wyraźnie dla niedawno uruchomionych specjalności: chemia materiałowa (w języku angielskim). Władze Wydziału i kadra Wydziału mają pełną świadomość znaczenia praktyk studenckich, których profil i przebieg jest ciągle doskonalony poprzez kontakty z podmiotami gospodarczymi regionu.

Zespół Oceniający pozytywnie ocenia Misję i strategię rozwoju Wydziału Chemii UMCS i uważa ją za zbieżną z misją Uczelni.

Ogólna koncepcja kształcenia obejmuje wszystkie poziomy (I-III) studiów i ich rodzaje. Działalność naukowo-badawcza Wydziału jest spójna z celami określonymi w jego strategii. Można to odczytać nie tylko z raportu samooceny, ale także z dyskusji podczas spotkań Zespołu Oceniającego PKA z różnymi grupami społeczności akademickiej Wydziału: nauczycielami akademickimi, doktorantami, studentami i władzami Wydziału (relacje z tych spotkań znajdują się w załączniku). Świadczą o tym także materiały udostępnione Zespołowi Oceniającemu przez Dziekanat Wydziału, w szczególności wykaz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku „chemia” 2011/2012, pokazujący specjalności nauczycieli akademickich, prowadzone przez nich zajęcia oraz wykonane pensum dydaktyczne. Można wyrazić opinię, że rodzaj i zakres zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich Wydziału Chemii UMCS odpowiada celom określonym w strategii.

Z rozmów z władzami Wydziału, a także w oparciu o udostępnione materiały oraz spotkania z przedstawicielami wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy wynika, że koncepcja strategii kształcenia i działalności naukowo-badawczej oraz zabiegi organizacyjne władz Wydziału Chemii UMCS przyczyniły się do uzyskania mocnej pozycji tej jednostki na rynku edukacyjnym. Również jakość kształcenia odgrywa istotną rolę w zdobywaniu przez Wydział oczekiwanej pozycji na rynku edukacyjnym. W tej ostatniej kwestii jednostka posługuje się poszczególnymi, w dużej mierze sformalizowanymi środkami doskonalenia i oceny jakości kształcenia. Jednak środki te nie są jeszcze do końca powiązane ze sobą w skutecznie działający system. Zapewne rola Wydziału na rynku edukacyjnym będzie sukcesywnie wzmacniana, w miarę doskonalenia procesu tworzenia w pełni spójnego systemu doskonalenia i oceny jakości kształcenia.

Kluczową rolę integracyjną w działaniach interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych pełni *Biuro Karier* powstałe 25 lipca 1997 r. Biuro zajmuje się rozwojem zawodowym studentów i absolwentów Uniwersytetu, pomagając w wyborze kierunków studiów i kształtując umiejętności niezbędne do wejścia na rynek pracy oraz wspomagając praktyczne wykorzystanie wiedzy zdobytej na studiach w sytuacjach zawodowych. Głównymi zadaniami Biura są:

- doradztwo zawodowe dla studentów i absolwentów UMCS,
- prowadzenie warsztatów kształtujących kompetencje niezbędne do wejścia na rynek pracy,
- koordynacja programu praktyk,
- udostępnianie ofert pracy, praktyk, staży, wolontariatu,
- udostępnianie informacji na temat możliwości rozwoju edukacyjnego i zawodowego,
- pośredniczenie w kontaktach między społecznością akademicką i pracodawcami, organizacja spotkań,
- prowadzenie rekrutacji i preselekcji kadr,
- doradztwo personalne.

Z wszystkich tych zadań Biuro wywiązuje się należycie i są one zgodne z założeniami Strategii odnoszącymi się generalnie do Uniwersytetu i szczegółowo do Wydziału Chemii, zgodnie z zamieszczoną niżej tabelą.

Obszar	Cele strategiczne Wydziału Chemii UMCS
Kształcenie	Umiejdzynarodowienie kształcenia
	Poprawa jakości kształcenia
	Poprawa warunków studiowania
	Nowe, interdyscyplinarne kierunki studiów
	Kursy i studia podyplomowe związane z potrzebami lokalnymi i ogólnopolskimi
	Rozwinięcie i dalsza współpraca ze szkołami średnimi (klasy akademickie)
Badania	Poprawa jakości badań naukowych
	Zwiększenie przychodów z działalności naukowej

	Umiejędzynarodowienie badań
	Badania na potrzeby podmiotów gospodarczych
	Konsolidacja zespołów badawczych w oparciu o lokalny potencjał naukowy (ściślejsza współpraca z lokalnymi ośrodkami akademickimi)
Relacje z otoczeniem	Budowanie trwałych więzi z otoczeniem
	Budowa pozytywnego wizerunku
	Wykorzystanie potencjału gospodarczego regionu
	Prace (dyplomowe i magisterskie) oraz badania wynikające z potrzeb władz regionu oraz lokalnych podmiotów gospodarczych
	Harmonijne wykorzystanie wiedzy, kontaktów oraz doświadczenia absolwentów Wydziału
Procesy wewnętrzne	Systematyczne osiąganie dodatniego wyniku finansowego przez Wydział
	Tworzenie zespołów badawczych w oparciu o posiadany potencjał na potrzeby rozwiązania określonego problemu/zadania badawczego
Rozwój	Zacieśnienie współpracy z uczelniami z Lublina
	Rozszerzenie współpracy partnerskiej ze szkołami średnimi
	Pełniejsze wykorzystanie potencjału studenckich kół naukowych
	Szersze wykorzystanie specjalistów spoza Wydziału

Z analizy opracowanego przez Wydział *Raportu samooceny* i dokumentów udostępnionych podczas wizytacji wynika, że **interesariuszami wewnętrznymi są:**

- a. studenci, doktoranci, słuchacze studiów podyplomowych,
- b. pracownicy Wydziału,
- c. jednostki organizacyjne Wydziału:
 - Katedra Chemii Fizycznej:
 - Zakład Adsorpcji,
 - Zakład Chromatografii Planarnej,
 - Zakład Fizykochemii Powierzchni Ciała Stałego,
 - Zakład Zjawisk Międzyfazowych,
 - Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej,
 - Zakład Chemii Nieorganicznej,
 - Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej,
 - Zakład Chemii Organicznej,
 - Zakład Chemii Polimerów,
 - Zakład Chemii Środowiskowej,
 - Zakład Chemii Teoretycznej,
 - Zakład Dydaktyki Chemii,
 - Zakład Krystalografii,
 - Zakład Metod Chromatograficznych,
 - Zakład Modelowania Procesów Fizykochemicznych,
 - Zakład Radiochemii i Chemii Koloidów,
 - Zakład Technologii Chemicznej,
 - Zakład Technologii Światłowodów,
 - Laboratorium Analityczne,
 - Warsztaty Mechaniczne,
- d. jednostki administracji,
- e. Senat,
- f. Rektor i Prorektorzy,
- g. inne jednostki UMCS współpracujące z Wydziałem w zakresie badań naukowych i kształcenia,
- h. kierownictwo Wydziału i jego jednostek organizacyjnych.

Głównymi interesariuszami zewnętrznymi są:

- A. uczniowie szkół średnich (kandydaci na studia),
- B. absolwenci jako potencjalni kandydaci na studia wyższego stopnia,
- C. placówki naukowo-badawcze takie jak *Instytut Nawozów Sztucznych, Instytut Katalizy i Fizykochemii Powierzchni Polskiej Akademii Nauk w Krakowie,*
- D. przedsiębiorstwa,
- E. krajowe i zagraniczne instytucje oświatowe, np. *European Chemistry Thematic Network,*
- F. media,
- G. związki zawodowe *NSZZ „Solidarność”* i *ZNP.*

Z odbytych podczas wizytacji spotkań zespołu oceniającego z:

- władzami Uczelni i Wydziału oraz z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia,
- studentami studiów stacjonarnych,
- pracownikami administracji centralnej i wydziałowej,
- przedstawicielami pracodawców,
- przedstawicielami samorządu studenckiego,
- kierownictwem studiów doktoranckich,
- kadrą akademicką Wydziału

oraz z analizy Raportu samooceny wynika, że wszyscy wymienieni wyżej interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni mieli wpływ na formowanie *Strategii Rozwoju Wydziału* i biorą udział w jej realizacji, bezpośrednio lub pośrednio – poprzez reprezentantów w odpowiednich, akademickich ciałach kolegialnych i poprzez kontakty nieformalne. Dobrze służy to budowie wysokiej kultury jakości kształcenia.

Interesariusze zewnętrzni czynnie uczestniczą w kształceniu przyjmując studentów Wydziału na praktyki, będące integralną częścią programów studiów lub jego nieobowiązkowym uzupełnieniem.

Praktyki zawodowe przygotowujące do zawodu nauczyciela odbywają się w szkołach lub w placówkach oświatowych w łącznym wymiarze co najmniej 180 godzin. Nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad praktykami sprawuje opiekun, który jest odpowiedzialny za właściwą realizację praktyki.

Założenia i realizacja praktyk studenckich nie budzą zastrzeżeń.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia.

Załącznik nr 4 Informacja o studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych w jednostce oraz o uprawnieniach do nadawania stopni naukowych, w zakresie których nie są prowadzone studia doktoranckie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zespół Oceniający pozytywnie ocenia Misję i strategię rozwoju Wydziału Chemii UMCS i uważa ją za zbieżną z misją Uczelni.
- 2) W celach strategicznych Wydziału Chemii jeszcze w niewielkim stopniu uwzględnia się rolę interesariuszy zewnętrznych podczas realizacji założonego rozwoju Wydziału. Jednak nieformalne działania Wydziału wskazują, iż jest znaczna szansa na poprawę tej sytuacji.
- 3) Strategia kształcenia i działalność naukowo-badawcza Wydziału świadczą, iż jednostka jest świadoma swojej roli i pozycji na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia.

2. SKUTECZNOŚĆ STOSOWANEGO WEWNĘTRZNEGO SYSTEMU ZAPEWNIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA.

W Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie formalno-prawną podstawą wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia jest **Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu z dnia**

25 listopada 2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Wprowadza ona Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, określa jego cele i precyzuje obszary działania. Z Uchwały Senatu wynika, że Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, winien obejmować wszystkie formy i poziomy studiów i zapewniać kształcenie na najwyższym poziomie poprzez: kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego; stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia; podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej oraz poprzez podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia.

Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu określa zakres funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, wyszczególniając następujące obszary działania:

- zasady rekrutacji i kształcenia studentów i doktorantów;
- proces kształcenia i jego organizację oraz obsługę, w tym warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych;
- ocenę i weryfikację programów studiów i efektów kształcenia;
- warunki socjalno-bytowe studentów i doktorantów;
- mobilność studentów, doktorantów i pracowników;
- jakość obsługi administracyjnej studentów i doktorantów;
- informacje na temat kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji;
- badanie kariery zawodowej absolwentów;
- system premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich i pracowników obsługujących proces dydaktyczny oraz studentów i doktorantów;
- dokumenty prawne regulujące proces kształcenia i rekrutacji oraz sprawy socjalne.

Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu **obliguje Rektora do powołania Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia**, w skład którego oprócz nauczycieli akademickich, reprezentujących wydziałowe zespoły ds. jakości kształcenia wchodzi 2 studentów i jeden doktorant. Przedstawiciele studentów powoływani są przez uczelniany organ Samorządu Studentów UMCS. Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia zajmuje się opracowaniem procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia oraz przedstawia Rektorowi propozycje działań doskonalących ten proces.

Zarządzenie nr 17/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej z dnia 23 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia powołuje zespoły pełniące funkcję pomocnicze oraz wspomagające Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia tj.: **Zespół Ewaluacyjny, Zespół Obsługi Systemu Jakości Kształcenia i Zespół ds. Elektronicznego Systemu Dziekanatowego**. Z informacji uzyskanych na spotkaniu z Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia, będącego równocześnie Przewodniczącym Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wynika, że członkiem Zespołu Ewaluacyjnego jest także student. Ma to szczególne znaczenie z uwagi na fakt, iż zespół ten odpowiada za przygotowanie treści ankiet ewaluacyjnych, obowiązujących społeczność akademicką UMCS, w tym Ankiety Oceny Zajęć, Ankiety Ogólnouniwersytecką i inne, a także za opracowanie wyników przeprowadzonych ankiet i przygotowanie raportu końcowego oraz modyfikacje treści ankiet już istniejących.

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia współpracuje z Senacką Komisją Dydaktyczną, z Działem Kształcenia, z Biurem Karier, z Biurem Promocji, z Uczelnianym Koordynatorem Bolońskim, z Działem Organizacyjno-Prawnym oraz z Samorządem Studenckim i z Samorządem Doktorantów.

Wydziałowym elementem struktury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, jest **Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia**, powołany przez Dziekana. W skład tego Zespołu, oprócz nauczycieli akademickich, wchodzi także 2 studentów i jeden doktorant wskazani przez stosowne organy Samorządu Studentów i Samorządu Doktorantów. Zadaniem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia jest wdrażanie procedur opracowanych przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, analizowanie wyników ocen jakości kształcenia oraz przedstawianie Dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia. Dziekan Wydziału Chemii powołał 6-osobowy Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi przedstawiciel studentów i przedstawiciel doktorantów.

Studenci i doktoranci są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a ich głos jest brany pod uwagę i mają oni realny wpływ na funkcjonowanie Systemu. Przewodnicząca Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia powiedziała, iż głos studentów, prezentowany na spotkaniach Zespołu jest ceniony i respektowany, a opinie studentów były brane pod uwagę. Za szczególnie cenne uznała uwagi dotyczące budowy Ankiety Oceny Zajęć. Uwagi studentów dotyczące ankiet zostały udokumentowane w protokole posiedzenia zespołu. W spotkaniu Zespołu wizytującego z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia uczestniczył przedstawiciel studentów. Pozytywnie wypowiadał się on o informacji dotyczącej spotkań Zespołu i treści obrad oraz o respektowaniu opinii studentów. Przedstawiciel studentów został przygotowany do pracy w Zespole przez przedstawicieli uczelnianego Parlamentu Studentów UMCS. Za główny cel działalności w Zespole przedstawiciel studentów uznał możliwość późniejszego uświadamiania innych o znaczeniu wypełniania ankiet. Przedstawiciele studentów mają zapewnioną możliwość udziału w gremiach działających na rzecz jakości kształcenia.

Struktura Systemu zapewnia studentom uczestnictwo na każdym jego szczeblu, zarówno uczelnianym, jak i wydziałowym. Dokumentacja prac Zespołów oraz opinia studentów pozwala stwierdzić, iż zdanie tych interesariuszy jest respektowane, zwłaszcza w kontekście istotnych ankiet oceniających jakość zajęć dydaktycznych. Studenci przygotowani są do uczestnictwa w pracach zespołów poprzez szkolenia Parlamentu Studentów UMCS, Parlamentu Studentów RP, Przewodniczącej Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Przedstawiciel doktorantów uczestniczy w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Jednak prace tego Zespołu dotychczas skupiały się na studiach I i II stopnia. Doktoranci są także reprezentowani w Radzie Wydziału. Rola doktorantów w zakresie zapewniania jakości powinna wzrosnąć wraz z objęciem studiów doktoranckich systemem ankiet. Studenci mają zapewniony 20% udział w Senacie oraz w Radzie Wydziału, co jest zgodne z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma niestety interesariuszy zewnętrznych. Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia nie obliguje do powołania przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w skład Uczelnianego i Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i nie są oni w nich reprezentowani, chociaż Uchwała Senatu nr XXII-12.03/09 wskazuje na celowość zasięgania opinii środowiska: „*System zapewnienia jakości kształcenia budowany jest z uwzględnieniem specyfiki...oraz **wstłuchiwanie się w głos odbiorców oferty edukacyjnej**” (§2 punkt 1 Uchwały). Dopuszcza też ona możliwość powołania „*innych osób wskazanych przez Rektora/Dziekana*” w skład Uczelnianego i Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.*

Odbyte podczas wizytacji spotkanie z przedstawicielami pracodawców pokazało, że w opinii zebranych:

- absolwenci studiów II stopnia kierunku „*chemia*” są bardzo dobrze przygotowani teoretycznie i łatwo adaptują się do zmian zachodzących w zatrudniających je firmach,
- kontakty między studentami Wydziału a ich potencjalnymi pracodawcami są nawiązywane głównie podczas *Dni Kariery*,
- dobrze układają się kontakty z władzami Wydziału i dzięki nim pracodawcy mają realny wpływ na formowanie się i ewentualne zmiany programów studiów,
- oferta polskiego rynku pracy dla absolwentów studiów I stopnia na kierunku „*chemia*” jest bardzo znikoma.

Trudno ocenić jak reprezentatywne są te opinie, bo grono przybyłych na wspomniane spotkanie nie było liczne, (zob. przypis²).

² Instytut Nawozów Sztucznych z siedzibą w Puławach, P.W.Vet-Agro Sp. z o.o., Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie

Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie ma podstawę działania w Uchwale nr XXII-12.03/09 Senatu z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Wprowadza ona Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, określa jego cele i precyzuje obszary działania. System ma narzędzia mogące zapewnić doskonalenie jakości kształcenia i niektóre z nich są efektywnie wdrażane na Wydziale Chemii. Do takich należy system ankiet studenckich, czy procedury bieżącej analizy planów i programów nauczania. Na Wydziale dobrze funkcjonuje system oceny pracy nauczycieli i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych.

Trudno jednak byłoby twierdzić, że Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia wdrażany na Uczelni i na wizytowanym Wydziale Chemii jest systemem w pełni kompleksowym. Obejmuje on wprawdzie zarówno studia I jak i II stopnia, ale nie obejmuje jeszcze studiów doktoranckich i studiów podyplomowych. Nie uwzględnia też niektórych czynników mających wpływ na jakość kształcenia w procesie tworzenia i opiniowania procedur, a także w analizie uzyskiwanych wyników. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia uwzględnia w formalnych strukturach decyzyjnych studentów i doktorantów, ale nie uwzględnia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Dopiero w fazie wdrażania są procedury Systemu dotyczące zorganizowanego badania losów absolwentów oraz System Gromadzenia Danych od Pracodawców. Nie ma też narzędzia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia badającego adekwatność stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia do zakładanych celów szczegółowych i planowanych efektów. Wydział mało wykorzystuje hospitację zajęć jako narzędzia doskonalenia jakości dydaktyki. Hospitacja zajęć jako forma oceny jakości kadry dydaktycznej jest prowadzona jedynie doraźnie i nie podlega regulacjom procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Brak jest też mechanizmów weryfikacji tematyki i poziomu prowadzonych badań naukowych w znaczeniu ich adekwatności do prowadzonych kierunków studiów i nie funkcjonuje ujęty procedurami sposób oceny zasobów materialnych Uczelni i Wydziału przez studentów. Brakuje też sformalizowanego systemu, mającego na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym. Brakuje również metod oceny efektywności działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Można oczekiwać, że kompleksowość Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie znacznie się poprawi od roku akademickiego 2012/2013. Wtedy ma zostać wprowadzona nowa ankieta, Ankieta Ogólnouniwersytecka, która będzie obejmować, zarówno studentów I, II jak i III stopnia studiów stacjonarnych, niestacjonarnych oraz studiów podyplomowych i ma ona dotyczyć wielu istotnych czynników wpływających na jakość kształcenia, w tym między innymi: metod kształcenia i oceniania, organizacji studiów, kadry nauczającej, warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, oceny jakości kształcenia, obsługę procesu dydaktycznego, obieg informacji, funkcjonowanie bibliotek i prawa studenta.

W czasie poprzedzającym wizytację Uczelnia była w fazie opracowywania systemu weryfikacji efektów kształcenia i definiowania efektów kształcenia stosownie do Krajowych Ram Kwalifikacji. Na Wydziale Chemii, w celu realizacji postanowień Uchwały Nr XXII-34.4/11 Senatu UMCS z dn. 14.12.2011 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów powołano Komisję Dydaktyczno-Programową. Wydział opracował już efekty kształcenia w kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji dla poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale. Tryb opracowywania efektów kształcenia reguluje Uchwała Nr XXII-39.9/12 z dn. 25.04.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów trzeciego stopnia. Projekt efektów kształcenia dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Chemii został pozytywnie zaopiniowany przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzony przez Senat UMCS. Trudno jest jeszcze stwierdzić na ile zaprojektowany i dopiero wdrażany system weryfikacji efektów kształcenia będzie skuteczny.

Aktualnie weryfikacja efektów kształcenia w kontekście przedmiotu jest rozumiana jako sprawdzenie wyników pracy studenta i określenie, czy zostały przez niego osiągnięte zdefiniowane efekty kształcenia dla tego przedmiotu. Narzędziem weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia jest

ocena. Forma oceniania osiągnięcia założonych efektów kształcenia dla każdego przedmiotu realizowanego na Wydziale Chemii UMCS została przedstawiona w sylabusach na stronie internetowej Systemu Jakości Kształcenia UMCS oraz w informatorach na stronie internetowej Wydziału Chemii. W ocenianiu studentów stosuje się oceny kształtujące i podsumowujące.

Ocena skuteczności mechanizmów weryfikacji realizacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich możliwa będzie po przyjęciu i wdrożeniu efektów kształcenia i przeprowadzeniu cyklu dydaktycznego w ramach nowego programu studiów. Dotychczas stosowane są tradycyjne metody oceniania osiągnięć słuchaczy studiów doktoranckich

Ważnym elementem systemu weryfikacji efektów kształcenia jest ocena jakości prac dyplomowych i egzamin dyplomowy. Egzamin taki powinien sprawdzać kompetencje nabyte w całym toku studiów. Uchwała nr 250.12a/2011 Rady Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 21 listopada 2011 określa, że zakres egzaminu dyplomowego winien obejmować przedmiot kierunkowy, mieszczący się wybranej specjalizacji dyplomowania oraz podstawowe wiadomości z chemii (dla studiów realizowanych na kierunku „chemia”) lub z ochrony środowiska (dla studiów realizowanych na kierunku „ochrona środowiska”).

Podczas spotkania ZO, zarówno studenci jak i doktoranci wyrażali zadowolenie z poziomu nauczania na Wydziale Chemii UMCS. Znajdowało to potwierdzenie także podczas rozmów z dyplomantami i doktorantami w czasie wizytacji w pracowniach naukowych oraz na podstawie analizy wykazu publikacji w czasopiśmie krajowych i zagranicznych, umieszczonego w raporcie samooceny. Pewną miarą stopnia realizacji efektów kształcenia mogą być również wysokie oceny uzyskane podczas obron prac licencjackich i magisterskich oraz wysoka wartość współczynnika obron zakończonych sukcesem. Analiza sylwetki absolwenta wydaje się spójna z prowadzonymi kierunkami studiów („chemia” i „ochrona środowiska”). Potwierdza to ocena losowo wybranych prac licencjackich i magisterskich z ostatnich trzech lat (załącznik – prace dyplomowe).

Na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej czynny udział interesariuszy wewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych elementów Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia najwyraźniej zaznacza się poprzez udział studentów w badaniach ankietowych, które jak wynika z Uchwały nr XXII-12.03/09 Senatu są istotnym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Badania prowadzone są w formie ankiet ogólnouniwersyteckich, wydziałowych i kierunkowych wśród studentów i absolwentów poszczególnych typów studiów, nauczycieli akademickich, pracowników obsługujących proces kształcenia.

Studenci uczestniczą przede wszystkim w badaniu jakości kadry dydaktycznej poprzez wypełnienie **Ankiety Oceny Zajęć**. Ankieta Oceny Zajęć wprowadzono po raz pierwszy Zarządzeniem Rektora Nr 37/2010 z dn. 8.07.2010 r., a następnie zmieniono zmienione Zarządzeniem Nr 4/2011 z dn. 11.02.2011 r. i Zarządzeniem Nr 38/2012 Rektora z dn. 25.04.2012 r. w sprawie wprowadzenia Ankiety Oceny Zajęć na UMCS. Ankieta wypełniana jest w formie elektronicznej, z możliwością wpisania własnych uwag do poszczególnych przedmiotów i prowadzących zajęcia nauczycieli akademickich. Ankieta dostępna jest na stronie Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/ankiety>). Ankiety oceny nauczycieli akademickich przeprowadza się po każdym semestrze studiów. Ankiety oceny pracowników obsługujących proces dydaktyczny przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku. Indywidualne wyniki ankiet są poufne i dostępne tylko dla podmiotów odpowiedzialnych za jakość kształcenia oraz dla samych ocenianych. W Uczelni nie funkcjonuje natomiast usystematyzowany proces badania studentów pod kątem oceny infrastruktury dydaktycznej i zasad oceniania. Dzięki uczestnictwu w pracach Zespołu Uczelnianego i wydziałowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia studenci mają wpływ na tworzenie arkusza oceny zajęć, opracowywanie wyników i tworzenie raportu końcowego - w szczególności w ramach prac Zespołu Ewaluacyjnego.

Zajęcia realizowane na studiach doktoranckich nie są jeszcze poddane ocenie ankietowej przez ich uczestników. Jak poinformowała Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, uczelniana ankieta dla studiów doktoranckich dopiero jest opracowywana. Przygotowywany jest nowy program studiów

doktoranckich, który będzie opiniowany przez samorząd doktoratów, jednakże jak wynika z rozmów z doktorantami nie uczestniczyli oni w przygotowaniu propozycji programu.

W roku akademickim 2012/2013 ma zostać wprowadzona nowa ankieta oceny - **Ankieta Ogólnouniwersytecka**, przygotowana dla całej Uczelni przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. Ankieta będzie wypełniana w formie elektronicznej i będzie obowiązywała wszystkich studentów UMCS, zarówno studentów I, II jak i III stopnia studiów stacjonarnych, studiów niestacjonarnych oraz studiów podyplomowych. Ankieta dotyczy m.in. metod kształcenia i oceniania, organizacji studiów, kadry nauczającej i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych. Projekt Ankiety zakłada wydzielenie ośmiu części obejmujących: jakość kształcenia, ocenę zajęć, obsługę procesu dydaktycznego, obieg informacji, funkcjonowanie bibliotek, prawa studenta, najmocniejsze i najsłabsze strony UMCS oraz część poświęconą dodatkowym uwagom.

Niewiele można powiedzieć odnośnie udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie badania i oceny poszczególnych czynników jakości kształcenia na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, a także odnośnie ich udziału w analizach skuteczności działań naprawczych oraz odnośnie udziału przedstawicieli rynku pracy w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia. Jak już bowiem wcześniej wspomniano w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma niestety interesariuszy zewnętrznych i nie mają oni formalnego wpływu na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Wydział Chemii ma jednak dużą współpracę zagraniczną w zakresie: nauczania chemii w krajach europejskich, badania i opracowywania efektywnych metod doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i badania czynników wpływających na wybór studiów na kierunkach matematyczno-przyrodniczo-technicznych.

Udział studentów w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest duży i przejawia się głównie w wypełnianiu ankiet służących ewaluacji nauczycieli akademickich i prowadzonych przez nich przedmiotów. Studenci są reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a ich głos jest brany pod uwagę i mają oni realny wpływ na funkcjonowanie Systemu.

Udział doktorantów w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest znacznie mniejszy niż studentów. Zajęcia realizowane na studiach doktoranckich nie są jeszcze poddawane ocenie ankietowej przez doktorantów, a uczelniana ankieta dla studiów doktoranckich jest dopiero opracowywana.

Udział interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest znikomy. W uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego i nie mają oni formalnego wpływu na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Wydział ma bogate doświadczenia we współpracy z interesariuszami zagranicznymi w zakresie nauczania chemii w krajach europejskich. Obrazuje to zamieszczona niżej tabela.

Rodzaj współpracy	Lata	Nazwa instytucji partnerskiej
Aktywne uczestnictwo we wspólnej realizacji zadań związanych z nauczaniem chemii w Europie	2007 - 2011	<i>European Chemistry Thematic Network</i>
CROSSNET - badanie i opracowanie efektywnych metod doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych	2007 - 2011	<i>IPN, Kilonia, Niemcy</i>
IRIS - badanie czynników wpływających na wybór studiów na kierunkach matematyczno-przyrodniczo-technicznych	2010 – 2011	<i>Oslo University</i>
PROFILES - projekt realizowany w ramach 7PR badanie metod doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych	od 2011	<i>Free University, Berlin</i>
Opracowanie ramowych zasad kształcenia nauczycieli chemii w Europie	od 2011	<i>European Chemistry and Chemical Engineering and Education Network, WP12- Towards European Quality Labels for Teacher Education Programmes</i>

Należy też odnotować, że od roku 2005 Wydział Chemii jest pełnoprawnym członkiem *European Chemistry Thematic Network* (obecnie *European Chemistry and Chemical Engineering and Education Network*) i aktywnie uczestniczy w inicjatywach związanych z integracją dydaktyki chemii szkolnictwa wyższego w obszarze europejskim, m.in. poprzez czynny udział w pracach grup roboczych (np. *student-centered activities promoting European scientific citizenship; chemical technology; the attractiveness of chemistry and chemical engineering; the interface of chemistry and chemical engineering*). Ponadto przedstawiciel Wydziału Chemii był w latach 2006 – 2008 i 2008 – 2010 członkiem zespołu *Label Committee* akredytującego kierunki chemiczne na uczelniach europejskich – *Euro Bachelor* i *Euro Master*.

Zakład Dydaktyki Chemii partycypuje w kilku międzynarodowych projektach o charakterze naukowo-dydaktycznym. Uzyskane w ich trakcie doświadczenia są wykorzystywane w opracowywaniu programów zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela chemii oraz zajęć na studiach podyplomowych z zakresu nauczania przyrody w szkole podstawowej. Służy ono również do stałej modernizacji stosowanych metod kształcenia.

Współdziałanie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych – zwłaszcza zagranicznych – w ustalaniu i ocenie efektów kształcenia zasługują na wysoką ocenę.

W Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie monitorowaniem i oceną odbioru efektów kształcenia na rynku pracy zajmuje się Biuro Karier, powołane Zarządzeniem Rektora Nr 60/2003 z dnia 28.11.2003 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej administracji. Dotychczas w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej nie było instytucjonalnego narzędzia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia służącego monitorowaniu losów absolwentów, a działania podejmowane w tym zakresie miały charakter doraźny. Na przykład W roku akademickim 2010/11 zorganizowane zostały pilotażowe badania losów absolwentów Wydziału Chemii, których wyniki były podstawą pracy magisterskiej, pt. „Opinie absolwentów Wydziału Chemii UMCS na temat przydatności wiedzy nabytej podczas studiów w pracy zawodowej”.

Od kilku miesięcy jest wdrażany w skali całego Uniwersytetu **Uczelniany System Gromadzenia Danych od Pracodawców** służący badaniu opinii pracodawców oraz System Badania Losów Absolwentów. Zespołowi wizytującemu nie przedstawiono jeszcze wyników badania losów absolwentów. Pierwszy raport z tych badań ma zostać przygotowany przez zespół Biura Karier UMCS do końca czerwca 2012r. Badania losów absolwentów mają odbywać się poprzez opracowanie tzw. ankiety absolwenckiej. Z chwilą zdania karty obiegowej student udostępnia dane teledadresowe,

celem wysłania do niego ankiety. Ankieta dostępna jest na stronie Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/absolwenci>);

Uczelniany System Gromadzenia Danych od Pracodawców złożony jest z 2 elementów: procedury badawczej oraz systemu informatycznego służącego do gromadzenia i przetwarzania danych zebranych od pracodawców. W ciągu 2 miesięcy od października 2011 r. pozyskano dane od 50 pracodawców. Docelowo program zakłada pozyskiwanie danych od 200 pracodawców rocznie przez kolejnych 5 lat, utrzymanie kontaktu między Uczelnią i pracodawcami oraz przygotowanie pracodawców do udziału w weryfikacji efektów kształcenia praktykantów.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej podejmuje także inne działania, które mogą być źródłem informacji sprawdzających kwalifikacje absolwentów. Temu celowi służyć może zawarcie porozumienia o współpracy z Gminą Lublin, obejmującego między innymi udział w zarządzaniu projektami w zakresie konsultowania programu nauczania celem jak najlepszego dostosowania kompetencji absolwentów Wydziału Chemii UMCS do potrzeb rynku pracy, organizowanie spotkań z potencjalnymi pracodawcami oraz współtworzenie systemu regularnego gromadzenia przez uczelnię informacji od pracodawców dotyczących poziomu dopasowania kompetencji absolwentów do potrzeb pracodawców.

Na spotkanie z zespołem wizytującym przybyły tylko 3 osoby reprezentujące środowisko pracodawców. Obecni na spotkaniu przedstawiciele rynku pracy wyrażali pozytywne opinie o absolwentach Wydziału, stwierdzając, że: absolwenci studiów II stopnia kierunku „chemia” są bardzo dobrze przygotowani teoretycznie i łatwo adaptują się do zmian zachodzących w zatrudniających je firmach. Z uzyskanych na spotkaniu informacji wynika, że kontakty między studentami Wydziału a ich potencjalnymi pracodawcami są nawiązywane głównie podczas Dni Kariery, dobrze układają się kontakty z władzami Wydziału i dzięki nim pracodawcy mogą mieć wpływ na formowanie programów studiów. Stwierdzono także, że oferta polskiego rynku pracy dla absolwentów studiów I stopnia na kierunku „chemia” jest obecnie bardzo skromna. Trudno jest jednak ocenić na ile reprezentatywne były opinie pracodawców, bo na spotkanie z zespołem wizytującym przyszły tylko 3 osoby.

Należy odnotować, że Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zawarł formalne porozumienie z *Gminą Lublin* dotyczące współpracy polegającej na

- udziale w zarządzaniu projektami w zakresie konsultowania programu nauczania celem jak najlepszego dostosowania kompetencji absolwentów Wydziału Chemii UMCS do potrzeb rynku pracy,
- udziale w promocji i wyborze projektów,
- organizowaniu spotkań z potencjalnymi pracodawcami, współtworzeniu systemu regularnego gromadzenia przez uczelnię informacji od pracodawców dotyczących poziomu dopasowania kompetencji absolwentów do potrzeb pracodawców.

Zespół wizytujący stwierdził, że na Wydziale prowadzona jest bieżąca analiza planów i programów nauczania, a jej wyniki są podstawą do bieżących korekt programów kształcenia. Rada Wydziału Chemii UMCS powołała Komisję Programowo-Dydaktyczną, której zadaniem jest określenie efektów kształcenia dla wszystkich rodzajów studiów prowadzonych na Wydziale. Efekty te, po sprawdzeniu przez specjalny zespół powołany przez Rektora UMCS, są zatwierdzane przez Senat UMCS. Zadaniem Komisji Programowo-Dydaktycznej jest również tworzenie programów studiów, które po zaakceptowaniu przez Radę Wydziału Chemii są zatwierdzane przez Prorektora ds. Kształcenia. Wydział Chemii powołał Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, którego głównym zadaniem jest opracowanie procedur i nadzór ich wprowadzania dotyczący weryfikacji efektów kształcenia w kontekście wyposażenia absolwentów w kwalifikacje pożądane na rynku pracy oraz systematycznej oceny, analizy całego procesu dydaktycznego. Komisja Programowo-Dydaktyczna zgodnie z Uchwałą Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 14 grudnia 2011 roku (Nr XXII-34.4/11) opracowała projekt efektów kształcenia dla kierunków studiów realizowanych na Wydziale Chemii UMCS. Projekt efektów kształcenia został pozytywnie zaopiniowany przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzony przez Senat UMCS. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, a Wydział Chemii w szczególności jest na etapie wdrażania programów studiów

zmodyfikowanych pod kontem dostosowania do wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji. Postępowanie w zakresie tworzenia, weryfikacji i modyfikowania programów studiów ujęte jest w procedury opisane w Uchwałach Senatu i Zarządzeniach Rektora UMCS. Ocenę i weryfikację programów studiów i efektów kształcenia na Uczelni regulują: Zarządzenie Rektora Nr 39/2010 z dn. 12.07.2010 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uczelnianym Katalogu Przedmiotów; Uchwała Senatu: Nr XXII–34.4/11 z dn. 14.12.2011 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów; Uchwała Nr XXII–39.9/12 z dn. 25.04.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów trzeciego stopnia na Wydziale Chemii, także Uchwała Nr XXII – 12.04/09 Senatu z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie ustalenia wytycznych dla rad wydziałów dotyczących uchwalenia planów studiów i programów nauczania na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz studiach podyplomowych i kursach doszkalających.

Metody oceny studentów i efektów kształcenia na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zostały przedstawione w raporcie Samooceny i opisane w Regulaminie studiów. W myśl tych zapisów podstawę do wystawienia oceny z przedmiotu stanowi ocena stopnia osiągnięcia przez studenta założonych efektów kształcenia. Informacje na temat formy oceniania danego przedmiotu, studenci, doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych mogą odnaleźć na stronie internetowej Systemu Jakości Kształcenia, gdzie zamieszczono sylabusy przedmiotów lub na stronie internetowej Wydziału Chemii UMCS. O zasadach oceniania studenci informowani są przez nauczycieli akademickich na początku realizacji danego przedmiotu. Stopień osiągnięcia oczekiwanych efektów kształcenia oceniany jest w skali wielostopniowej. Studenci uzyskują oceny ze zbioru: 2, 3, 3.5, 4, 4.5 i 5. Średnia ocen ze studiów obliczana jest jako średnia ocen końcowych ze wszystkich przedmiotów, zarówno tych które kończą się egzaminem, jak i tych które kończą się zaliczeniem.

Poszczególnym przedmiotom przypisano określoną liczbę punktów ECTS, które odzwierciedlają nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Na Wydziale Chemii plany studiów skonstruowano w taki sposób, aby łączna liczba punktów ECTS przypisanych przedmiotom realizowanym w każdym roku studiów wynosiła 60.

Zasady oceniania doktorantów określa Regulamin studiów doktoranckich na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dn. 25 marca 2009 (z późn. zm.). Zgodnie z tym Regulaminem zaliczenia roku dokonuje Kierownik Studiów Doktoranckich na podstawie uzyskanych ocen, karty okresowych osiągnięć i sprawozdania z realizacji badań. Na Wydziale Chemii sprawozdanie doktoranta wymaga akceptacji jego opiekuna naukowego lub promotora. Kierownik Studiów Doktoranckich zobowiązany jest do przedkładania Radzie Wydziału rocznego sprawozdania z przebiegu studiów doktoranckich. Na studiach doktoranckich nie było sylabusów, które są dopiero przygotowywane. Stąd też doktoranci o wymaganiach i zasadach zaliczenia przedmiotu byli informowani przez prowadzących przed rozpoczęciem zajęć, co jest zgodne z Regulaminem studiów doktoranckich.

W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen na studiach doktoranckich. Regulamin wymaga by termin egzaminów po uzgodnieniu z doktorantami był przedkładany do akceptacji Kierownikowi Studiów Doktoranckich, a pełen harmonogram sesji egzaminacyjnej podany do wiadomości doktorantom nie później niż 2 tygodnie przed jej rozpoczęciem. Doktorant ma prawo zdawania jednego egzaminu poprawkowego z każdego przedmiotu, w czasie nie wcześniejszym niż 7 dni od pierwszego terminu egzaminu. Regulamin przewiduje także możliwość zgłoszenia przez doktoranta zastrzeżeń co do bezstronności nauczyciela akademickiego lub sposobu przeprowadzenia egzaminu. W takim przypadku lub w przypadku nie zaliczenia egzaminu poprawkowego Kierownik Studiów Doktoranckich na wniosek doktoranta może zarządzić egzamin komisyjny. W skład komisji wchodzi Kierownik, egzaminator, który przeprowadzał poprzedni egzamin, drugi specjalista z tego przedmiotu (lub pokrewnego). Na prawach obserwatora może (za zgodą egzaminowanego doktoranta) w egzaminie komisyjnym uczestniczyć przedstawiciel samorządu doktorantów.

Zasady oceniania studentów i doktorantów stosowane na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nie odbiegają od stosowanych na innych uczelniach

akademickich i mogą być wystarczająco efektywne. Uczelnia nie przedstawiła jednak narzędzia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia badającego adekwatność stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia do zakładanych celów szczegółowych i planowanych efektów.

Na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dokonuje się oceny pracowników zarówno pod względem osiągnięć naukowych jak i dydaktycznych. Ważnym narzędziem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w kwestii monitorowania jakości kadry jest Ankieta Oceny Zajęć, wypełniana anonimowo przez studentów. Ocena jakości kadry dydaktycznej, z wykorzystaniem narzędzia **ankiet studenckich**, ma w UMCS swoją tradycję. Pierwsza ankieta dotycząca oceny jakości kadry dydaktycznej przez studentów odbyła się na podstawie Zarządzenia nr 5/2001 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 31 stycznia 2001 r. Wprowadziła ona papierowy arkusz zawierający sześć pytań. Obecnie, studencka ocena jakości kadry dydaktycznej opiera się na podstawie §6 Uchwały nr XXII-12.03/09 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 25 listopada 2009 w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Mówi ona, iż ankiety oceny nauczycieli akademickich przeprowadza się każdorazowo po zakończeniu zajęć z przedmiotu na danym roku i kierunku studiów. Ankiety oceny pracowników obsługujących proces dydaktyczny przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku po zakończeniu zajęć w danym semestrze lub roku. Częstotliwość wypełniania ankiet jest więc relatywnie duża i mogą one być miarodajnym źródłem informacji o jakości kadry nauczającej i wspierającej proces dydaktyczny.

Wyniki ankiet są poufne, nie wyklucza to jednak, możliwości nagrodzenia i upublicznienia wyników w odniesieniu do najlepiej ocenionych. Zarządzenie nr 37/2010 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie wprowadzenia Ankiety Oceny Zajęć na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej wprowadziło elektroniczny arkusz na portalu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Nowy wzór ankiety oceny zajęć daje możliwość formułowania dodatkowych uwag dotyczących przedmiotu oraz budowy ankiety. Zapisy zarządzenia mówią również, iż średni wynik wydziału podawany jest do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty na Uniwersytecie. Obowiązujący wzór Ankiety Oceny Zajęć został wprowadzony Zarządzeniem nr 18/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia Ankiety Oceny Zajęć na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Dodatkowo wprowadza ono zapis, iż raport z wyników ankiety, po przyjęciu przez Uczelniany Zespół ds. jakości Kształcenia, publikowany jest na stronie internetowej Uczelni. Załącznik do Zarządzenia zawiera Instrukcję Interpretacji Wyników Ankiety dla nauczycieli akademickich. Zawiera on proponowane formy działań naprawczych w obszarze każdego z pytań. Mówi również o istocie wyciągania wniosków z badania jakości i zachęca do podejmowania zmian.

Ankiety funkcjonują w ramach portalu Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia. Aby wziąć udział w Ankiecie każdy student powinien otrzymać token umożliwiający dostęp do ankiet. Kartki z tokenami zawierają informacje o anonimowości i celu badania. W ocenie studentów kwestionariusz ankiety pozwala na dokonanie rzetelnej oceny nauczycieli akademickich, choć jako formularz ogólnouczelniany nie uwzględnia on specyfiki kierunku studiów. Studenci pozytywnie oceniają możliwość wypowiedzenia dodatkowych opinii. Ankieta stwarza możliwość umieszczenia uwag o budowie ankiety, co pozwala na dokonanie zmian w konstrukcji ankiety, uwzględniających opinie studentów.

Raport z badania jakości zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem Ankiety Oceny Zajęć dostępny jest dla studentów na portalu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (dla semestru zimowego 2011/2012). Z Raportu wynika, że poziom zwrotu ankiet na wizytowanym Wydziale wynosił 20,88% i był największy w Uczelni. Średnia ocena nauczycieli akademickich Wydziału w badaniach ankietowych była bardzo wysoka i wyniosła 4,54, a najniżej oceniony pracownik uzyskał średnią 3,66. W uwagach pojawiały się jednak obawy dotyczące anonimowości ankiety i nieodpowiedniej postawy niektórych wykładowców po poprzedniej edycji ankiet. W tym kontekście należy pozytywnie ocenić obecne działania takie jak informowanie o anonimowości na kartkach z tokenami i bezpośrednio na arkuszach ankiet, a w szczególności, instrukcję Interpretacji Wyników Ankiety dla nauczycieli akademickich.

Doktoranci nie wyrażają w ankietach opinii o jakości pracy nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia na studiach III stopnia. Takie możliwości będą mieli dopiero od roku akademickiego 2012/2013, kiedy wprowadzona zostanie nowa ankieta oceny, Ankieta Ogólnouniwersytecka, która będzie dotyczyć wszystkich form studiów, zarówno I, II jak i III stopnia, stacjonarnych i niestacjonarnych oraz studiów podyplomowych. Doktoranci natomiast sami prowadzą zajęcia dydaktyczne, które są oceniane przez studentów. W Uczelni obowiązuje Zarządzenie Rektora z dn. 19 czerwca 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu powierzania zajęć dydaktycznych dla doktorantów. Zarządzenie ustala m.in. obciążenie dydaktyczne do 90 godz. dla doktorantów studiów stacjonarnych bez stypendium doktoranckiego i do 60 godz. dla doktorantów ze stypendium doktoranckim oraz do 30 godz. dla doktorantów na studiach niestacjonarnych. Wykaz doktorantów i ich obciążeń dydaktycznych jest przekazywany Kierownikowi Studiów Doktoranckich. Opiekunowie, a do czasu ich wyznaczenia Kierownik Studiów Doktoranckich, mają obowiązek hospitacji doktorantów dwa razy w roku i sporządzają sprawozdanie z ich przebiegu, a także powinni omówić z doktorantem spostrzeżenia i uwagi wynikające z hospitacji. Na Wydziale nie ma procedur określających harmonogram hospitacji i przygotowywania sprawozdań. Podczas spotkania zespołu wizytującego zarówno z doktorantami jak i pracownikami naukowo-dydaktycznymi uzyskano informację, że na Wydziale nie prowadzi się regularnie hospitacji zajęć prowadzonych przez doktorantów i innych nauczycieli akademickich. O hospitacjach nie ma także informacji w Raporcie samooceny, a Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu z dnia 25 listopada 2009 w sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz Zarządzenie nr 17/2012 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 23 kwietnia 2012 w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, nie zawierają zapisów obligujących do prowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych. Wydaje się zatem, że hospitacja zajęć jako forma oceny jakości kadry dydaktycznej jest prowadzona jedynie doraźnie i nie podlega regulacjom procedur Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Studenci mogą natomiast oceniać doktorantów prowadzących z nimi zajęcia poprzez ankiety analogiczne jak dla oceny innych nauczycieli akademickich. Doktoranci wiedzą, że są oceniani przez studentów jednak nie otrzymują wyników ankiet - muszą o nie sami wystąpić. Nauczyciele akademicy otrzymują natomiast oceny prowadzonych przez siebie zajęć dydaktycznych od swoich przełożonych, co umożliwia analizę błędów i podjęcie działań naprawczych.

Narzędziem oceny jakości kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne jest także **okresowa ocena nauczycieli akademickich**, która w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie regulowana jest Uchwałą Senatu Nr XXI – 26.4/08 z dn. 28.05.2008 r. (z późn. zm.) sprawie „Karty okresowej oceny nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego”, Uchwałą Senatu Nr XXI – 26.5/08 w sprawie „Karty okresowej oceny nauczycieli akademickich z tytułem naukowym” i Uchwałą Senatu Nr XXII–14.7/10 z dn. 27.01.2010 r. (z późn. zm.) w sprawie zatwierdzenia karty okresowej oceny nauczycieli akademickich magistrów i doktorów na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi oraz na Wydziale Chemii. W ocenie uwzględnia się rozwój kadry w zakresie osiągnięć naukowych i dydaktycznych.

Najlepiej oceniani przez studentów pracownicy są zgłaszani do specjalnych nagród Rektora, a z 10 najgorzej ocenianymi nauczycielami akademickim przeprowadzane są rozmowy wyjaśniające i dyscyplinujące przez władze dziekańskie.

Wydział spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów. Analiza raportu samooceny pozwala stwierdzić, że na ocenianym Wydziale oba kierunki studiów („chemia” i „ochrona środowiska”) obsadzone są liczną kadrami specjalistów z obszaru nauk ścisłych, z dużym nadmiarem spełniającą wymagania minimum kadrowego. Wydział posiada bardzo liczną kadrami naukowo-dydaktyczną, w większości posiadającą stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie chemia. Kadra ta reprezentuje szerokie spektrum specjalności naukowych, w większości adekwatnych do prowadzonych kierunków studiów. Umożliwia to prowadzenie zajęć na odpowiednim poziomie i zgodnie z treściami programowymi przedmiotów.

Wydział Chemii UMCS z dużym nadmiarem (dwukrotnie a czasami trzykrotnie) spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i w pełni zapewnia obsadę kadrową dla obu kierunków studiów („chemia” i „ochrona środowiska”). **Kadra prowadząca zajęcia dydaktyczne na studiach I, II i III stopnia składa się z doświadczonych nauczycieli akademickich o dużych kwalifikacjach.** Zarówno przedmioty obowiązkowe, jak i przedmioty do wyboru prowadzone są głównie przez profesorów lub doktorów habilitowanych, którzy są wybitnymi specjalistami z poszczególnych dziedzin oraz posiadają doświadczenie w praktyce.

Dobór kadry do realizowanych na Wydziale studiów podyplomowych także należy ocenić pozytywnie. Wśród kadry nauczającej na studiach podyplomowych dominują praktycy, wykładowcy z doświadczeniem praktycznym oraz specjaliści nie będący nauczycielami akademickimi, którzy przekazują praktyczne aspekty stosowania zdobytej wiedzy.

Wydział Chemii prowadzi wewnętrzną politykę kadrową premiującą rozwój naukowy. Elementem stymulującym wzrost efektywności prowadzonych badań jest procedura podziału środków finansowych na badania własne i działalność statutową. Procedura ta preferuje wysoki poziom badań naukowych. Stosowany jest algorytm uwzględniający liczbę zatrudnionych w danej jednostce pracowników naukowo-dydaktycznych, efektywność badań z poprzednich 4 lat oraz wybrane formy aktywności naukowej. Z oceną efektywności naukowej powiązane są przyjęte na Wydziale zasady podziału dotacji podmiotowej na działalność statutową.

Należy stwierdzić, że poziom naukowy Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest bardzo wysoki i że ma on duży potencjał badawczy. Świadczy o tym fakt, że od 2002 r. Wydział Chemii ma przyznaną I kategorię w dziedzinie badań naukowych ustalaną na podstawie oceny parametrycznej jednostek naukowo-badawczych, przeprowadzanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. O jakości badań naukowych prowadzonych na Wydziale świadczy też duża liczba publikacji z listy filadelfijskiej.

Poziom naukowy pracowników Wydziału jest bardzo wysoki i charakteryzuje się dużym potencjałem badawczym. Od dziesięciu lat Wydział Chemii UMCS posiada I kategorię oceny parametrycznej jednostki. Z przedstawionej misji Wydziału i rozmów z władzami Wydziału wynika, że Wydział wywiera silny nacisk (także finansowy) na rozwój badań stosowanych oraz na rozwój kadry naukowej w celu zapewnienia wysokiej jakości procesu dydaktycznego oraz prowadzenia badań naukowych w odpowiedzi na potrzeby gospodarki.

W raporcie samooceny jak również w dokumentach załączonych podczas wizytacji nie przedstawiono mechanizmów weryfikacji tematyki i poziomu prowadzonych badań naukowych w znaczeniu ich adekwatności do prowadzonych kierunków studiów I, II i III stopnia oraz studiów podyplomowych.

Z opisu infrastruktury naukowo-dydaktycznej przedstawionej w Raporcie Samooceny jak również z obserwacji poczynionych podczas wizytacji wynika, że infrastruktura bazy dydaktycznej i naukowej Wydziału jest dobra i umożliwia spełnianie zadań zarówno dydaktycznych, jak i naukowych.

Baza dydaktyczna Wydziału Chemii obejmuje trzy budynki: Collegium Chemicum i Mała Chemia (Plac Marii Curie-Skłodowskiej 3 i 2) oraz Chemii Organicznej (ulica Gliniana 33), Wizytacja w wybranych salach pozwala stwierdzić, że są one wyposażone w sprzęt multimedialny, a laboratoria w odpowiedni sprzęt do realizacji programu dydaktycznego, który jest ciągle odnawiany. Szczególnie w ostatnich latach „wzbogaciły się” specjalistyczny sprzęt, ale przeznaczony również do dydaktyki, Zakład Metod Chromatograficznych i i Zakład Technologii Chemicznej.

Z raportu Samooceny wynika, że bieżący nadzór i weryfikacja stanu infrastruktury dydaktyczno-badawczej na Wydziale Chemii UMCS należy do obowiązków kierowników poszczególnych jednostek oraz Kolegium Dziekańskiego. W odniesieniu do infrastruktury naukowej funkcję kontrolną i decyzyjną sprawuje również Komisja ds. Polityki Naukowej i Badań. W Uczelni nie funkcjonuje jednak usystematyzowany sposób oceny zasobów materialnych Uczelni i Wydziału przez studentów. Mając na uwadze zastrzeżenia studentów co do liczebności grup podczas zajęć laboratoryjnych i niektórych obiektów, w których odbywają się zajęcia, pozytywnym byłoby wprowadzenie metod pozwalających na weryfikację stopnia zadowolenia studentów i doktorantów z realizacji programu kształcenia pod kątem infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Pytania zawierające w niewielkiej

części ocenę bazy dydaktycznej zawiera projekt Ankiety Ogólnouniwersyteckiej, która ma zostać wprowadzona w roku akademickim 2012/2013.

Za obsługę administracyjną doktorantów odpowiada pracownik administracyjny dziekanatu. Obecnie nastąpiła zmiana na tym stanowisku i nowa osoba dopiero się wdraża. Przedstawiciele Samorządu Doktorantów współpracę z dziekanatem uznają za dobrą. Natomiast ani doktoranci, ani ich przedstawiciele nie mają możliwości oceny pracy administracji np. poprzez ankiety.

Studenci pozytywnie oceniają system opieki naukowej i dydaktycznej na Wydziale Chemii. Uważają, że mają możliwości rozwijania studenckich form działalności naukowej i korzystają z uporządkowanej opieki dydaktycznej. Na pierwszych zajęciach są informowani o zasadach, formie i terminie zaliczeń oraz o zakresie i tematyce materiału objętego egzaminem. Znają godziny konsultacji, mają dostęp do sylabusów i literatury przedmiotu. Studenci negatywnie oceniali natomiast niektóre zajęcia prowadzone przez doktorantów.

Studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną Wydziału i Uczelni, Bibliotekę, obiekty sportowe, laboratoria i sale wykładowe, mają natomiast zastrzeżenia do liczebności grup podczas zajęć laboratoryjnych.

W raporcie samooceny jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono zespołowi wizytującemu jednolitego systemu gromadzenia analizowania i wykorzystywania informacji pozyskiwanych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Dane zbierane w wyniku działania poszczególnych elementów Systemu są gromadzone w sposób niezależny od siebie, a niektóre z nich są dopiero wdrażane np. Uczelniany System Gromadzenia Danych od Pracodawców lub będą wdrażane np. Ankieta Ogólnouniwersytecka. Większość dokumentacji dotyczącej systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzona i udostępniana przez Dziekanat Wydziału. Informacje dotyczące działalności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia są przedstawiane na posiedzeniach Rady Wydziału.

Raport samooceny zawiera bardzo niewiele informacji na temat powszechnego dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów itp. Z informacji zebranych przez zespół wizytujący wynika, że głównym forum udostępniania informacji jest strona internetowa Wydziału Chemii oraz strona internetowa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Zamieszczono na nich większość istotnych informacji o pracy Wydziału obejmujące między innymi informacje: dla kandydatów na studia, programy studiów i sylabusy. A także informacje o organizacji toku studiów, stypendiach i formach pomocy materialnej oraz inne. Niektóre informacje dostępne są także na tablicach ogłoszeń Wydziału Chemii.

Na stronach internetowych Wydziału znajduje się także obowiązujący program studiów doktoranckich wraz z ogólną siatką godzin. Nie ma informacji o zakładanych efektach kształcenia, gdyż jak poinformowały władze Wydziału są one dopiero opracowywane, podobnie jak sylabusy do poszczególnych przedmiotów. Strona internetowa Wydziału w wygodny sposób kieruje do regulacji ogólnouczelnianych odnoszących się do studiów doktoranckich. Dostępne są także liczne wzory druków, podań itp. Jak wynika z rozmów z doktoratami potrzebne informacje mogą uzyskiwać również w dziekanacie i od Kierownika Studiów Doktoranckich.

Z informacji pozyskanych od studentów wynika, że mają oni zapewniony dostęp do informacji związanych z tokiem studiów, a także do materiałów niezbędnych w procesie dydaktycznym. Pozytywnie oceniają oni system informowania studentów o zasadach zaliczania poszczególnych przedmiotów. Studenci mają dostęp do sylabusów, zawierających najważniejsze informacje o realizowanych przedmiotach. Wydział nie przedstawił natomiast informacji o monitorowaniu poziomu dostępności studentów i doktorantów do niezbędnych dla nich informacji związanych z tokiem i organizacją studiów oraz programem kształcenia. W ocenie studentów niektóre informacje pojawiają się zbyt późno lub są błędne.

Na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zapewniony jest dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz organizacji i procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez Uczelniany System Jakości Kształcenia.

W raporcie samooceny jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono zespołowi wizytującemu mechanizmów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia stosowanych w celu zapobiegania i eliminacji zjawisk patologicznych. Wydział nie wykształcił sformalizowanego systemu, mającego na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym, negatywnie wpływającym na efekty kształcenia. Brak jest też systemu monitorującego potencjalne zjawiska patologiczne na wizytowanym Wydziale. W sytuacjach problemowych, związanych z tokiem studiów, studenci mogą udać się bezpośrednio do władz Wydziału. Większość działań, służących zapobieganiu i eliminacji zjawisk patologicznych nie ma jednak charakteru sformalizowanego procedurami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Wydział wobec rozpraw doktorskich nie stosuje systemu antyplagiatowego. Jak poinformowały władze dziekańskie system antyplagiatowy jako taki powinien działać na poziomie Uczelni. Natomiast za eliminację zjawisk o charakterze plagiatu odpowiadają opiekunowie lub promotorzy doktorantów. Poszczególni samodzielni nauczyciele akademicy mogą co roku przyjąć pod opiekę maksymalnie jednego nowego doktoranta, zatem opiekują się relatywnie bardzo małą liczbą dysertacji. Jak wskazali sami doktoranci w zakresie prac naukowych większość opiekunów poświęca im sporo uwagi.

Załącznik nr 5 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Załącznik nr 6 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia – wg badań jednostki.

Istnienie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie wynika z uregulowań Uchwały Senatu nr XXII-12.03/09 z dnia 25 listopada 2009 w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, która określa cele i podstawowe elementy Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia wynikająca z uchwał Senatu i Rady Wydziału, wydanych zarządzeń Rektora Uczelni i Dziekana wizytowanej jednostki jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu, wynikających z postanowień Uchwały Senatu, zostały określone jasno i logicznie, co stwarza warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością.

W Raporcie samooceny Wydział Chemii w ogóle nie przedstawił własnej oceny efektywności działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Uczelni i na Wydziale w badaniu przez Wydział Chemii jakości kształcenia prowadzonego na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych oraz przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych. Na stronie 19 Raportu samooceny, na której winny być opisane mechanizmy weryfikacji i doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości nie ma kompletnie nic na ten temat.

Efektywność Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na wizytowanym Wydziale ogranicza brak formalnego udziału interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego) w wielu decyzjach podejmowanych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Zespół wizytujący dostrzega jednak pewne działania prowadzone na Wydziale Chemii, które służą doskonaleniu jakości kształcenia, choć w większości nie są one ujęte w procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Na przykład w czasie wizytacji zespołowi wizytującemu przedstawiono materiały wskazujące, że na Wydziale prowadzone były prace zmierzające do zidentyfikowania powtarzających się treści programowych na kierunku ochrona środowiska. Da się także zauważyć reakcję na uwagi studentów odnośnie mankamentów funkcjonowania niektórych elementów Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Pozytywnie należy ocenić zmiany arkusza ankiety oceniającej zajęcia dydaktyczne uwzględniające uwagi studentów. Budowa ankiety pozwala na wychwycenie błędnych bądź niezrozumiałych sformułowanych zagadnień co jest jej mocną stroną i może być uznane za narzędzie umożliwiające weryfikację efektywności tego elementu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Podczas spotkania z zespołem wizytującym studenci twierdzili, że Ankieta Oceny Zajęć w ich odczuciu

nie przynosi rezultatów. Spotkali się z negatywnymi reakcjami prowadzących, którzy mieli niezadowolające oceny lub komentarze. Dodatkowo studenci mieli uwagi dotyczące chaosu informacyjnego i błędnego w ich ocenie przydzielania tokenów. Można zatem mieć zastrzeżenia do efektywności tego elementu zapewniania jakości kształcenia. Wydaje się, że spostrzeżenia studentów mogą być źródłem informacji pomocnych w doskonaleniu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, brak jest jedynie do tego stosownych procedur systemowych.

Cenną inicjatywą Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia jest tworzenie instrukcji pomocnych w interpretowaniu wyników ankiet przez nauczycieli akademickich, ujawnianie raportów i działania informacyjne oraz wyjaśniające znaczenie prowadzonych ankiet wśród studentów.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie wynikająca z uchwał Senatu i Rady Wydziału, wydanych zarządzeń Rektora Uczelni i Dziekana wizytowanej jednostki jest przejrzysta. Kompetencje organów powołanych do realizacji zadań Systemu, wynikających z postanowień Uchwały Senatu, zostały określone jasno i logicznie, co stwarza warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością.

Studenci i doktoranci są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a ich głos jest brany pod uwagę i mają oni realny wpływ na funkcjonowanie Systemu.

W uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma niestety interesariuszy zewnętrznych. Uchwała nr XXII-12.03/09 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej sprawie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia nie obliguje do powołania przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w skład Uczelnianego i Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i nie są oni w nich reprezentowani. Nie mają oni formalnego wpływu na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

2) Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ma narzędzia mogące zapewnić doskonalenie jakości kształcenia i niektóre z nich są efektywnie wdrażane na Wydziale Chemii. Trudno jednak byłoby twierdzić, że Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia wdrażany na Uczelni i na wizytowanym Wydziale Chemii jest systemem w pełni kompleksowym. Obejmuje on wprawdzie zarówno studia I jak i II stopnia, ale nie obejmuje studiów doktoranckich i studiów podyplomowych. Nie uwzględnia też niektórych czynników mających wpływ na jakość kształcenia. W procesie tworzenia i opiniowania procedur, a także w analizie uzyskiwanych wyników. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia uwzględnia w formalnych strukturach decyzyjnych studentów i doktorantów, ale nie uwzględnia przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Dopiero w fazie wdrażania są procedury systemu dotyczące zorganizowanego badania losów absolwentów oraz System Gromadzenia Danych od Pracodawców. Brakuje też niektórych procedur i mechanizmów mających znaczenie dla sprawności działania Systemu.

Uczelnia jest w fazie wdrażania systemu weryfikacji efektów kształcenia stosownie do Krajowych Ram Kwalifikacji. Wydział Chemii opracował już efekty kształcenia w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji dla poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale.

Udział studentów w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest duży i przejawia się głównie w wypełnianiu ankiet służących ewaluacji nauczycieli akademickich oraz prowadzonych przez nich przedmiotów. Studenci są dobrze reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, ich głos jest brany pod uwagę i mają oni realny wpływ na funkcjonowanie Systemu.

Udział doktorantów w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest znacznie mniejszy niż studentów. Zajęcia realizowane na studiach doktoranckich nie są jeszcze

poddawane ocenie ankietowej przez doktorantów, a uczelniana ankieta dla studiów doktoranckich jest dopiero opracowywana. Doktoranci są jednak reprezentowani w uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowaniu Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest znikomy. W uczelnianych i wydziałowych strukturach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie ma przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego i nie mają oni formalnego wpływu na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

Uczelnia dotychczas nie prowadziła zorganizowanego badania losów absolwentów. Od kilku miesięcy wdrażany jest Uczelniany System Gromadzenia Danych od Pracodawców służący badaniu opinii pracodawców oraz System Badania Losów Absolwentów. Pierwszy raport z tych badań ma zostać przygotowany przez zespół Biura Karier UMCS do końca czerwca 2012r.

Na Wydziale prowadzona jest bieżąca analiza planów i programów nauczania, a jej wyniki są podstawą do bieżących korekt programów kształcenia. Postępowanie w zakresie tworzenia, weryfikacji i modyfikowania programów studiów ujęte jest w procedury opisane w Uchwałach Senatu i Zarządzeniach Rektora UMCS.

Zasady oceniania studentów i doktorantów stosowane na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie nie odbiegają od stosowanych na innych uczelniach akademickich i mogą być wystarczająco efektywne. Uczelnia nie przedstawiła jednak narzędzia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia badającego adekwatność stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia do zakładanych celów szczegółowych i planowanych efektów.

Wydział spełnia wymagania w zakresie kadry dydaktycznej i zapewnia obsadę kadrową dla prowadzonych kierunków studiów. Analiza raportu samooceny pozwala stwierdzić, że na ocenianym Wydziale oba kierunki studiów („chemia” i „ochrona środowiska”) obsadzone są liczną kadrą specjalistów z obszaru nauk ścisłych, z dużym nadmiarem spełniającą wymagania minimum kadrowego. Na Wydziale funkcjonuje system oceny pracy nauczycieli i prowadzonych przez nich zajęć dydaktycznych, oparty głównie na analizie ankiet studenckich i ustawowej okresowej ocenie nauczycieli akademickich.

Ankiety są dobrze przygotowane i wysoko oceniane przez studentów. Są też narzędzia ułatwiające interpretację wyników ankiety dla nauczycieli akademickich i proponowane formy działań naprawczych w obszarze każdego z pytań. Ankieta zbiera też uwagi o konstrukcji samej ankiety, co ułatwia dokonywanie zmian w formule ankiety, uwzględniających opinie studentów. Ankietowej opinii o jakości pracy nauczycieli akademickich nie wyrażają niestety doktoranci.

Hospitacja zajęć jako forma oceny jakości kadry dydaktycznej jest prowadzona jedynie doraźnie i nie podlega regulacjom procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Poziom naukowy Wydziału Chemii jest bardzo wysoki i ma on duży potencjał badawczy. Od 2002 r. Wydział Chemii ma przyznaną I kategorię oceny parametrycznej jednostek. W raporcie samooceny jak również w dokumentach załączonych podczas wizytacji nie przedstawiono mechanizmów weryfikacji tematyki i poziomu prowadzonych badań naukowych w znaczeniu ich adekwatności do prowadzonych kierunków studiów I, II i III stopnia oraz studiów podyplomowych.

Infrastruktura bazy dydaktycznej i naukowej Wydziału jest dobra i umożliwia spełnianie zadań zarówno dydaktycznych, jak i naukowych. W Uczelni nie funkcjonuje jednak usystematyzowany sposób oceny zasobów materialnych Uczelni i Wydziału przez studentów.

Na Wydziale Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zapewniony jest dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia oraz organizacji i procedurach toku studiów. Dostępność tych informacji nie jest jednak śledzona i weryfikowana przez Uczelniany System Jakości Kształcenia.

Wydział nie wykształcił sformalizowanego systemu, mającego na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym, negatywnie wpływającym na efekty kształcenia. Brak jest też systemu monitorującego potencjalne zjawiska patologiczne na wizytowanym Wydziale. W sytuacjach problemowych, związanych z tokiem studiów, studenci mogą udać się bezpośrednio do władz

Wydziału. Większość działań, służących zapobieganiu i eliminacji zjawisk patologicznych nie ma jednak charakteru sformalizowanego procedurami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

- 3) Formalne warunki do efektywnego funkcjonowania struktury decyzyjnej w obszarze zarządzania jakością zostały stworzone. Jednak nie wszystkie elementy Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia można uznać za w pełni wdrożone i działające efektywnie.

Wydział Chemii nie przedstawił metod własnej oceny efektywności działania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w badaniu przez Wydział jakości kształcenia prowadzonego na poszczególnych kierunkach studiów, studiach doktoranckich i podyplomowych oraz przeprowadzania weryfikacji i oceny działań naprawczych. Zespół wizytujący dostrzegł jednak pewne działania prowadzone na Wydziale Chemii, które służą doskonaleniu jakości kształcenia, choć w większości nie zawsze są one ujęte w procedury Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Efektywność Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na wizytowanym Wydziale ogranicza brak formalnego udziału interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego) w wielu decyzjach podejmowanych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia.

3. CELE I EFEKTY KSZTAŁCENIA NA OFEROWANYCH STUDIACH DOKTORANCKICH ORAZ PODYPLOMOWYCH, A TAKŻE SYSTEM WERYFIKUJĄCY I POTWIERDZAJĄCY ICH OSIĄGNIĘCIE.

Funkcjonowanie **studiów doktoranckich** w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie regulują następujące Uchwały Senatu: Nr XXII – 28.9/11 z dn. 25.05.2011 r. w sprawie zasad przyjęć na studia doktoranckie w roku akademickim 2012/2013; Nr XXII – 39.4/12 z dn. 25.04.2012 r. w sprawie regulaminu studiów doktoranckich. Szczegółowe informacje na temat studiów III stopnia w zakresie chemii prowadzonych na Wydziale są dostępne na stronie internetowej Wydziału Chemii: http://www.umcs.lublin.pl/articles.php?aid=1501&mid=25&mref=2994_3001.

Funkcjonowanie studiów **podyplomowych** w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie regulują następujące Uchwały Senatu z dnia 20.12.2006 r.: Nr XXI – 13.1/06 w sprawie studiów podyplomowych (tworzenie, organizacja, zasady wynagradzania, rekrutacja); Nr XXI – 13.2/06 w sprawie regulaminu studiów podyplomowych. Szczegółowe informacje na temat studiów podyplomowych „Nauczanie chemii” i „Nauczyciel chemii” prowadzonych na Wydziale są dostępne na stronie internetowej Wydziału Chemii: http://www.umcs.lublin.pl/articles.php?aid=2017&mid=25&mref=2994_3047

Obecnie obowiązujący na Wydziale program studiów doktoranckich w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym (zatwierdzony przez Prorektora UMCS w dn. 12.11.2008) przygotowuje uczestników studiów do pracy o charakterze badawczym. Zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych program zawiera identyczne przedmioty, różniące się jedynie wymiarem godzin kontaktowych oraz dostosowaniem harmonogramu zajęć do potrzeb osób pracujących. Jak wynika z rozmowy z doktorantami zajęcia prowadzone są na wysokim poziomie, a ich treść nie jest powtórzeniem zajęć ze studiów wyższych I i II stopnia. Doktoranci wskazali, że niektórzy prowadzący proszą ich o zgłaszanie tematów, które chcieliby aby były omówione na zajęciach. Zdaniem doktorantów uczy to samodzielności i umiejętności decydowania o poziomie własnego wykształcenia.

Zmiany zawarte w projekcie nowego programu studiów, który ma obowiązywać od roku akademickiego 2012/2013 utrzymują większość dotychczasowych przedmiotów, zatem charakter studiów przygotowujących do pracy badawczej nie ulegnie zmianie.

Natomiast jak wynika z rozmów z doktorantami woleliby mieć więcej zajęć na I roku, a mniej na III r. i IV r. Jednak oficjalnie takiej propozycji władzom Wydziału, ani swoim przedstawicielom w Radzie

Wydziału jeszcze nie przedkładali, gdyż większość z nich nie wiedziała o pracach nad zmianami w programie studiów.

Zarówno w obowiązującym programie studiów, jak i w projekcie jego zmian, efekty kształcenia w zakresie metodyki i metodologii prowadzenie badań mają być osiągnięte dzięki różnym przedmiotom. Przede wszystkim dzięki przedmiotowi *Sposoby opracowania wyników badań i ich prezentacja* (jak poinformował Kierownik Studiów Doktoranckich część tych zajęć odbywa się w języku angielskim), a także ramach zajęć *Techniki eksperymentalne w chemii*. Zdaniem doktorantów zajęcia pozwalają zapoznać się z metodologią, jak i metodami badań właściwymi dla dyscypliny.

W programie studiów nie ma (i nie jest przewidywany w jego nowej wersji) odrębny moduł poświęcony kompetencjom społecznym w pracy badawczej i społecznej roli naukowca. Jak wynika z rozmowy z władzami dziekańskimi przygotowanie doktoranta w tym zakresie spoczywa na opiece naukowej. Kompetencje te nabywane są także przez doktorantów podczas prowadzenia zajęć dydaktycznych ze studentami, czy udział w konferencjach naukowych. Jak wynika z rozmów z doktorantami (w szczególności wyższych lat) dobrze oceniają swoje umiejętności miękkie (np. pracy grupowej, czy związane z wystąpieniami publicznymi na konferencjach).

W projekcie nowego programu studiów przewidziano przedmiot *Nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych*. Wątpliwości budzi natomiast przypisanie tego przedmiotu do II r. studiów stacjonarnych i III r. niestacjonarnych. Wobec założenia prowadzenie zajęć przez doktorantów już od I r. studiów, przedmiot ten powinien jednak być na I r. Należy podkreślić, że doktoranci mający przeprowadzać zajęcia laboratoryjne ze studentami, mają obowiązek przeprowadzenie „próbnych” eksperymentów pod nadzorem pracownika. W opinii doktorantów jest to bardzo dobra forma przygotowania do prowadzenia konkretnych zajęć dydaktycznych.

Doktoranci podczas spotkania z zespołem pozytywnie ocenili dobór przedmiotów fakultatywnych. Oferta przedmiotów obejmuje współczesne problemy chemii, techniki eksperymentalne i stosowaną chemię fizyczną. Zajęcia przygotowują także do pełnienia funkcji dydaktycznych. Jednym z oferowanych przedmiotów są *Nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych*. ZO postuluje umieszczenie tego przedmiotu na pierwszym roku, aby umożliwić doktorantom szybsze przygotowanie się do zajęć dydaktycznych.

Charakter badań prowadzonych na Wydziale sprawia, że sporo doktorantów uczestniczy w pracach zespołów badawczych. Powszechny jest także udział w konferencjach, który jest uwzględniany w rocznej ocenie osiągnięć doktorantów. Ocenia się, że doktoranci aktywnie uczestniczą w prowadzonych tematach badawczych, grantach oraz seminariach naukowych i konferencjach, co wpływa bezpośrednio m.in. na osiąganie odpowiednich efektów kształcenia. Władze wydziału chętnie wspierają finansowanie konferencji po akceptacji zgłoszenia przez doktorantów.

Regulamin studiów doktoranckich gwarantuje dla doktorantów wyjeżdżających na staże i programy zagraniczne powyżej 2 miesięcy indywidualnie ustalone z Kierownikiem Studiów Doktoranckich terminy wykonywania obowiązków wynikających z programu studiów. Doktoranci wyjeżdżający poza granice kraju mogą liczyć na wsparcie finansowe Wydziału jednak jak sami przyznają jest to czasochłonna procedura. Niestety często środki uzyskane na Wydziale bywają niewystarczające i konieczne jest uzyskanie środków uczelnianych np. od Samorządu Doktorantów. Dlatego za bardzo ważne uznają aplikowanie o granty i w różnych konkursach o których informuje ich dziekanat, ale także promotorzy, którzy zachęcają do aplikowania. Dziekanat, jak i Uczelnia informują także o naborach na staże zagraniczne. Jak poinformowali doktoranci w poprzednich latach w ramach niektórych programów zagwarantowane były środki na wyjazdy zagraniczne, z których korzystali także mogli skorzystać.

Za merytoryczne wsparcie przygotowania publikacji przez doktorantów odpowiadają ich opiekunowie / promotorzy. W przypadku konieczności pokrycia kosztów publikacji czyni się to ze środków statutowych właściwych zakładów. Wydział w szczególności zachęca do publikowania w dobrych czasopiśmie (brany jest pod uwagę ich *impact factor*). Jak wynika z rozmów

z doktorantami, gdy artykuł zostanie przyjęty do dobrego czasopisma nie mają oni trudności z uzyskaniem wsparcia finansowego na jego wydanie.

Studia doktoranckie na Wydziale Chemii UMCS prowadzone są w zakresie chemii nieorganicznej, chemii organicznej, chemii fizycznej i teoretycznej, oraz chemii analitycznej, co ściśle wiąże się z tematyką badawczą realizowaną na Wydziale.

Przedstawiony Zespołowi Oceniającemu program studiów doktoranckich, stacjonarnych i niestacjonarnych, na rok akademicki 2012/2013 przewiduje seminarium dla wszystkich doktorantów (60 godzin w roku akademickim). Przedmiot „Nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych” w wymiarze 30 godzin (łącznie) dla studiów stacjonarnych i 15 godzin dla studiów zaocznych jest prowadzony odpowiednio na drugim lub trzecim roku studiów. W obu przypadkach przedmiotowi przyporządkowano 10 punktów ECTS (!). W bloku przedmiotów obowiązkowych uwzględniono ponadto: „Naukowe problemy współczesnej chemii”, „Chemia fizyczna stosowana” oraz „Techniki eksperymentalne w chemii”. Program studiów stacjonarnych uwzględnia także zajęcia fakultatywne oraz praktyki zawodowe.

Tematyka powyższych zajęć odpowiada współczesnym nurtom w chemii. Zajęcia te stanowią uzupełnienie ogólnej wiedzy doktoranta, jaką nabywa wykonując badania w ramach swojej pracy doktorskiej i zdobywając umiejętność prowadzenia badań naukowych.

Nie ma wątpliwości, że badania prowadzone przez doktorantów Wydziału Chemii UMCS mają bezpośrednie lub pośrednie przełożenie na kompetencje społeczne, co wynika z jednej strony z roli, jaką chemia w ogóle odgrywa w gospodarce i codziennym życiu członków społeczeństwa, ale także z doboru tematyki prac doktorskich.

W oparciu o dokumentację związaną ze studiami doktorskimi prowadzonymi na Wydziale Chemii UMCS, a także w wyniku spotkań Zespołu Oceniającego PKA z doktorantami i nauczycielami akademickimi oraz wizytacji laboratoriów naukowych należy stwierdzić, że Wydział stwarza doktorantom bardzo dobre warunki zarówno w zakresie merytorycznej opieki nad nimi jak i dostępu do nowoczesnej aparatury badawczej, także tej najnowszej nabytej przez Wydział w ostatnich kilku latach. Wydział wspiera także wyjazdy zagraniczne doktorantów na staże i zjazdy naukowe.

Doktoranci są współautorami szeregu prac naukowych, zawierających wyniki badań zrealizowanych przez nich w ramach pracy doktorskiej, które ukazały się w czasopismach fachowych o międzynarodowej cyrkulacji. W latach 2008-2011 doktoranci byli współautorami ponad 160 prac (przeciętnie ok. 40 rocznie) z tzw. listy Journal Citation Reports i 25 w innych czasopismach. Zestawione w raporcie samooceny przykładowe prace wskazują, że ukazały się one w bardzo różnorodnych czasopismach i to o wysokiej randze naukowej (np. Langmuir, Applied Surface Science, Electroanalysis, Electrochemistry Communications, Talanta, Journal of Chemical Physics, Journal of Chromatography A). Specjalności i kwalifikacje promotorów prac doktorskich odpowiadają tematyce tych prac.

W rozmowie doktoranci wyrazili pozytywną opinię o kwalifikacjach kadry prowadzącej zajęcia na studiach doktoranckich jak i sprawującej opiekę naukową. Należy wskazać, że w procesie rekrutacji gwarantuje się dobór doktorantów i ich opiekunów m.in. pod względem wspólnych zainteresowań naukowych. Samodzielni pracownicy naukowci zgłaszają Kierownikowi Studiów Doktoranckich propozycje tematów prac doktorskich, które chcieliby prowadzić. Spis dostępny jest dla kandydatów na studia na stronach www Wydziału. Jak wskazali doktoranci oraz Kierownik Studiów o ile temat ściśle nie wpisuje się w większy projekt badawczy, doktoranci mogą zaproponować opiekunowi jego modyfikację, co często czynią.

Wydział prowadzi obecnie:

- kwalifikacyjne studia podyplomowe w zakresie nauczania chemii, adresowane do osób, które ukończyły wyższe studia przyrodnicze i legitymują się kwalifikacjami pedagogicznymi i dające uprawnienia do nauczania chemii,
- kwalifikacyjne studia podyplomowe – „Nauczyciel Chemii”, przeznaczone dla absolwentów studiów wyższych kierunków chemicznych i dające uprawnienia do nauczania chemii.

Wykonana podczas wizytacji analiza dokumentacji tych studiów prowadzi do wniosku, że odbywają się one w myśl obowiązujących przepisów, a ich ukończenie istotnie podnosi kwalifikacje

nauczycieli i wzmacnia ich pozycję na rynku pracy. Bardzo dobrze wpisują się więc w oczekiwania słuchaczy i ich pracodawców.

Należy zauważyć, że formuła tych studiów od przyszłego roku akademickiego musi ulec zmianie w związku z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia nauczycieli. Aby sprostać wymogom tych uregulowań na Wydziale podjęto wymienione niżej działania, z zachowaniem tradycyjnego schematu wymiany myśli między głównymi interesariuszami: koncepcja władz Wydziału – konsultacja w MNiSW – ew. korekta koncepcji – wdrożenie. Zebrano dane o rzeczywistym czasie pracy słuchaczy nad poszczególnymi zagadnieniami obecnego planu i programu studiów oraz o możliwości zracjonalizowania tego czasu.

- Przygotowano sylabusy z efektami określonymi w kategoriach: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne.
- Trwa opracowanie systemu punktów ECTS i powtórna analiza całego systemu rozwiązań szczegółowych pod kątem ich pełnej zgodności z efektami kształcenia zapisanymi w standardach.

Przygotowywane są nowe rozwiązania w zakresie badania i analizowania danych o uzyskiwanych efektach kształcenia.

Pewne wątpliwości budzi planowany system odpłatności studentów za część zajęć, które będą realizowane w ramach tzw. bloku pedagogicznego (na Wydziale nazywanego studiami podyplomowymi). Wydaje się, że możliwe jest przyporządkowanie obowiązujących przedmiotów do 30 pkt ECTS do wyboru, które każda Uczelnia oferuje nieodpłatnie. Rozwiązanie przyjęte na Wydziale Chemii nie ma porównywalnego na innych uczelniach.

Przedstawiciele doktorantów będą mieli do zaopiniowania projekt efektów kształcenia na studiach doktoranckich.

Organizując poszczególne rodzaje studiów podyplomowych na Wydziale brano pod uwagę zapotrzebowanie środowiska oraz to, że Wydział posiada wykwalifikowaną kadrę przygotowaną do ich prowadzenia. Zajęcia z chemii na studiach podyplomowych prowadzą doświadczeni wykładowcy, w większości samodzielni pracownicy Wydziału. Zajęcia związane z nabyciem umiejętności dydaktyczno-pedagogicznych prowadzi kadra Zakładu Dydaktyki Chemii oraz Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Pracownicy Zakładu Dydaktyki Chemii wykorzystują również swoje doświadczenie wynikające z udziału w międzynarodowych programach z zakresu kształcenia i doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych.

Należy zauważyć, że Zakład Dydaktyki Chemii, który bezpośrednio odpowiada za organizację studiów podyplomowych dających uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela chemii, dysponuje specjalnie przygotowaną salą dydaktyczną, wyposażoną jak wzorcowa, szkolna pracownia chemiczna oraz drugą salą, przeznaczoną do prowadzenia zajęć dotyczących wykorzystania ICT w nauczaniu chemii. Zakład dysponuje też bogatym księgozbiorem krajowym i zagranicznym z zakresu kształcenia nauczycieli chemii.

System ECTS zostanie wprowadzony wraz ze zmienionym programem i planem studiów doktoranckich. W założeniach władz wydziałowych 20 punktów ECTS ma być przeznaczonych na zajęcia fakultatywne, w tym tak jak ma to miejsce obecnie wykłady gości zagranicznych. Zgodnie z wymogami *Rozporządzenia w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich* 10 punktów ECTS ma być przeznaczonych na zajęcia poświęcone metodom prowadzenia zajęć dydaktycznych. Również efekty kształcenia uzyskane w drodze praktyk dydaktycznych otrzymają punkty ECTS. Ogólny kierunek zmian programu studiów w zakresie stosowania ECTS jest poprawny. Natomiast do momentu przygotowania sylabusów poszczególnych zajęć, nie ma możliwości oceny czy punkty ECTS przypisane poszczególnym zajęciom / modułom właściwie określają nakład pracy doktorantów niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Zgodnie z Regulaminem studiów doktoranckich prowadzący ma obowiązek przedstawić wymagania najpóźniej na początku zajęć. Doktoranci poinformowali, że informacje o wymaganiach i zasadach rozliczenia zajęć z reguły otrzymują od prowadzących nawet wcześniej. Pozwala to w zasadzie na wybór przedmiotów fakultatywnych, choć te mają często charakter wykładów

gościnnych. Prowadzący zajęcia na studiach doktoranckich przestrzegają założeń oceny przy zaliczeniach i egzaminach, zaś oceny w odczuciu doktorantów są sprawiedliwe. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen na studiach doktoranckich (2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0). Większość zajęć kończy się oceną.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Dotychczasowy program studiów doktoranckich przygotowuje do pracy naukowej. W ocenie doktorantów zajęcia są prowadzone na odpowiednim poziomie. Natomiast ocena efektów kształcenia możliwa będzie dopiero po przeprowadzeniu nowego cyklu studiów.

2) Studia podyplomowe dla nauczycieli uzupełniających kwalifikacje zawodowe są zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców i dają możliwości nabycia uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela. Ich celem jest aktualizacja lub pogłębienie wiedzy merytorycznej i umiejętności w zakresie nowych technik nauczania, rozwój predyspozycji intelektualnych. Program i plan studiów podyplomowych są prawidłowe i realizowane w sposób przemyślany. Kierownik studiów ma znaczące doświadczenie w zakresie ich prowadzenia. Dobór i liczba osób realizujących zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych jest właściwa. Są to najczęściej pracownicy Zakładu Dydaktyki Chemii, ale również wykładowcy celowo dobierani do prowadzenia jakiegoś przedmiotu, czy cyklu wykładów. Mniej jasno przedstawia się organizacja zajęć dla studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela. Obawy budzi proponowany system odpłatności.

3) Doktoranci będą mieli do zaopiniowania projekt efektów kształcenia na studiach doktoranckich, który jest w trakcie opracowywania.

4) System ECTS na studiach doktoranckich wprowadzany jest w nowym programie studiów. Wstępne założenia punktacji należy uznać za poprawne, natomiast ocenę przypisania punktów ECTS do poszczególnych zajęć możliwy będzie po przygotowaniu ich sylabusów.

5) Kryteria zaliczenia i oceny zajęć przekazywane są najczęściej przed rozpoczęciem zajęć.

3. ZASOBY KADROWE, MATERIALNE I FINANSOWE POSIADANE PRZEZ JEDNOSTKĘ MAJĄCE SŁUżyć REALIZACJI ZAKŁADANYCH CELÓW STRATEGICZNYCH I OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA.

Wydział Chemii UMCS dba o zapewnienie udziału wysokokwalifikowanej kadry nauczycieli akademickich w kształceniu studentów. W skład kadry nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne wchodzi: 21 profesorów tytularnych (w tym 18 na stanowisku profesora zwyczajnego i 3 profesorów nadzwyczajnych), 26 doktorów habilitowanych (w tym 11 na stanowisku profesora nadzwyczajnego UMCS i 15 na stanowisku adiunkta), 71 doktorów na stanowisku adiunkta, 14 starszych wykładowców ze stopniem doktora, 6 asystentów ze stopniem naukowym doktora oraz 14 asystentów z tytułem zawodowym magistra. Ponadto, na Wydziale Chemii zatrudnieni są asystenci naukowcy w liczbie 3 (w tym jeden ze stopniem naukowym doktora) oraz pracownicy techniczni: 10 ze stopniem naukowym doktora i 43 z tytułem zawodowym magistra.

W latach 2007-2011 Wydział Chemii UMCS nadał stopień naukowy doktora 50 osobom oraz stopień naukowy doktora habilitowanego 11 osobom. W tym czasie 5 osób uzyskało tytuł naukowy profesora.

Skład liczbowy i osobowy minimum kadrowego na kierunku „chemia” istotnie przewyższa formalne wymagania. Faktycznie, w skład minimum kadrowego wchodzi, łącznie, 68 nauczycieli akademickich, w tym: 17 profesorów, 17 doktorów habilitowanych oraz 34 doktorów. Reprezentują oni następujące najważniejsze specjalności, między innymi, chemię nieorganiczną, organiczną, fizyczną, teoretyczną, analityczną, chemię polimerów, krytalografię. Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego odpowiadają ich specjalnością naukowym.

Z powyższego wynika, że Wydział dysponuje liczną wysokokwalifikowaną kadrą nauczycieli akademickich oraz dodatkową kadrą naukową wspomagającą badania i dydaktykę. Stosunek łącznej liczby studentów I i II stopnia kształcenia (1079) do liczby nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne (151) wynosi ok. 7.1. Powyższy wskaźnik jest prawidłowy i, obok jakości kadry nauczycieli akademickich, pokazują, że studenci mają fachową opiekę dydaktyczną i naukową.

Ocena polityki kadrowej Wydziału, pod kątem jakości (poprawności, skuteczności) prowadzenia zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich odbywa się głównie na drodze ankietowej oceny zajęć przez studentów. W wielu przypadkach liczba studentów biorących udział w ankietowaniu jest niewielka. Jak to pokazano powyżej, wszystkie wskaźniki merytoryczne i liczbowe dotyczące kadry nauczycieli akademickich istotnie przewyższają formalne wymagania w tym zakresie. Jednak system oceny jakości kształcenia na Wydziale nie jest do końca spójny; np. brakuje w nim jednoznacznie sformułowanych procedur określających sposób postępowania w określonych sytuacjach.

W ostatnich latach na Wydziale Chemii UMCS przeprowadzono remont i modyfikację szeregu pomieszczeń dydaktycznych i naukowych i wyposażono je w nowoczesny sprzęt audiowizualny i aparaturę naukową. Powierzchnia i liczba tych pomieszczeń jest wystarczająca do realizacji zadań dydaktycznych związanych z kształceniem na wszystkich poziomach studiów, a także pracy naukowej doktorantów. Doktoranci, a także magistranci, wykorzystują aparaturę badawczą znajdującą się w pracowniach naukowych lub specjalistycznych laboratoriach. Na przykład, pracownie Katedry Chemii Fizycznej są wyposażone w taką aparaturę jak spektrofotometr UV/VIS z celą przepływową (zakupiony w roku 2010), autoklaw wysokotemperaturowy (2010), aparat do pomiaru izoterm adsorpcji/desorpcji gazów i par (2010), spektrofluorymetr (2010), aparat do pomiaru kąta zwilżania (2011), Zakład Chemii Analitycznej posiada, oprócz wcześniej zakupionej aparatury, analizator elektrochemiczny (2007), pracownie Zakładu Chemii Nieorganicznej zostały ostatnio wyposażone w taką aparaturę jak spektrofluorymetr typu LaserStyrobe (2010), spektrometry AAS i AES (2009), zaś Zakład Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej został wzbogacony o chromatograf cieczerw HPLC (2008), reaktor wysokociśnieniowy (2010), magnetometr (2011) i termowagę TG sprzężoną z FTIR (2011). Zakład Chemii Organicznej został ostatnio wyposażony w piec destylacyjny (2008), multireaktor (2008), aparat LC-MS (2010), GC-MS (2010), reaktor mikrofalowy (2010), multireaktor (2010), spektrometr NMR 400 MHz (2011). Zakład Metod Chromatograficznych, bardzo dobrze wyposażony w aparaturę do chromatografii, ostatnio wzbogacił się o chromatografy GC i HPLC (2007), młynek planetarny (2009), inkubator laboratoryjny (2009), chromatografy gazowe (2010, 2011). Zakład Radiochemii i Chemii Koloidów został ostatnio zaopatrzony w laserowy aparat do pomiaru rozmiarów cząstek (2008), zestaw do woltamperometrii cyklicznej (2008), reaktor do syntez (2009), spektrofotometr UV/VIS (2010), spektrometr rentgenowski ED XRF (2010). Zakład Technologii Chemicznej został ostatnio wyposażony w chromatograf gazowy (2008), kalorymetr KL12 (2008), referencyjny zestaw reaktorowy (2009) i odpowiedni system analizatorów (2010). Na szczególną uwagę zasługuje wyposażenie pracowni naukowych w nowoczesny, wielofunkcyjny zintegrowany system spektroskopii FTIR (2011), system wysokorozdzielczego mikroskopu elektronowego (2011), system wysokorozdzielczego skaningowego mikroskopu elektronowo-jonowego z wyposażeniem (2011), system spektroskopii FTIR, DRIFT, ATR (2011), referencyjny system reaktorowy z wielokanałowym mikrochromatografem gazowym (2011), system aparaturowy do badania nanomateriałów katalitycznych i reakcji katalitycznych (2011), kompletna linia technologiczna do produkcji światłowodów mikrostrukturalnych i fotonicznych (2011). Powyżej podano przykłady nowoczesnej aparatury tylko ostatnio zakupionej dla pracowni Wydziału Chemii UMCS. Pracownie te są ponadto dobrze wyposażone we wcześniej zakupioną aparaturę, która także służy badaniom naukowym, również tym, które prowadzą studenci i doktoranci.

Staże naukowe, na które wyjeżdżają doktoranci do zagranicznych ośrodków naukowych pozwalają im na zapoznanie się z aparaturą i stosowanymi tam metodami badawczymi, oraz wykorzystanie tej aparatury i metod w badaniach uzupełniających wyniki uzyskane na Wydziale

Chemii UMCS. Dotyczy to także studentów wyjeżdżających do zagranicznych ośrodków naukowych w ramach Programu Erasmus/Socrates.

Zaplecze laboratoryjne dostępne jest dla doktorantów na zasadach zbliżonych jak dla pracowników i w odczuciu samych doktorantów, choć część aparatury nie jest najnowsza to są to zasoby adekwatne dla potrzeb ich prac badawczych. Doktoranci starszych lat wskazali na zakupy nowych urządzeń. Zdarzają się kolejki w oczekiwaniu na dostęp do aparatury, ale obowiązują grafiki, więc doktoranci mogą zaplanować swoje badania.

Doktoranci mają dostęp do biblioteki na zasadach jakie obowiązują pracowników, korzystają też z baz danych i czasopism on-line. Zasoby biblioteczne uważają za odpowiednie do swoich potrzeb. Często niedostępne w Uczelni artykuły z czasopism zagranicznych otrzymują od swoich opiekunów / promotorów.

Na szczególną uwagę zasługuje bardzo nowoczesna aparatura analityczna uzyskana w ostatnich kilku latach w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój Polski Wschodniej” oraz w ramach projektu „Od studenta do eksperta”. Przykładowo: Pracownia Technologii Chemicznej dysponuje od ubiegłego roku nowoczesnym sprzętem do badania procesów katalitycznych (reforming alkoholi i węglowodorów) poprzez badanie składów produktów (3 chromatografy gazowe, mikro chromatograf cieczowy) oraz zintegrowany układ spektrometru mas z detekcją IR i widm Ramana. do badania substancji optycznie czynnych. Z kolei Zakład Chemii Ogólnej, w której odbywają się zajęcia dydaktyczne i realizowane są prace dyplomowe uzyskał w ramach projektu Polska Wschodnia dyfraktometr z przystawką niskotemperaturową i dwie termowagi. Wymieniony sprzęt jest wykorzystywany zarówno do prac magisterskich jak i prac doktorskich (sześć stanowisk).

Udział interesariuszy zewnętrznych w zapewnieniu dostępu do bazy o najwyższych standardach dydaktycznych i naukowych.

Interesariusz zewnętrzny	Aktywność związana z dostępem do zaawansowanej bazy i wysokiej technologii
Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach, Aleja Tysiąclecia Państwa Polskiego 13a, 24-110 Puławy	Działalność badawczo-rozwojowa w zakresie procesów chemicznych i ochrony środowiska. Studenckie praktyki zawodowe, prace licencjackie i magisterskie.
Zakłady Chemiczne "Permedia" S.A. w Lublinie, ul. Grenadierów 9, 20-331 Lublin	Współpraca w zakresie ochrony środowiska oraz praktyk studenckich, prac licencjackich i magisterskich.
Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej, ul. Konwaliowa 7, 03-194 Warszawa	Badania monitoringowe skażeń powietrza radionuklidami.
Państwowa Agencja Atomistyki, ul. Krucza 36, 00-522 Warszawa	Badania monitoringowe skażeń powietrza radionuklidami.

Wydział realizuje politykę finansową w oparciu o cele określone w „Strategii Rozwoju Wydziału Chemii UMCS”, zarówno w zakresie dydaktyki (doskonalenie i rozwój programów edukacyjnych oraz procesu nauczania), jak i naukowych (rozwój wysokiej jakości badań naukowych, doskonalenie kadry naukowo-dydaktycznej). Wydział zapewnia stabilność rozwoju jednostki (liczne granty badawcze) oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia (wiele nagród i wyróżnień w konkursach chemicznych).

Polityka finansowa Wydziału jest ważnym czynnikiem wpływającym na jakość kształcenia oraz realizację zadań pro jakościowych. Mając na uwadze stałą dbałość o wysoką jakość kształcenia przez udzielanie wsparcia finansowego Wydział umożliwia swoim pracownikom prowadzenie samodzielnych badań naukowych, przygotowanie publikacji naukowych, prowadzenie projektów, grantów, badań statutowych, udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych, itd.

Mimo, iż zapisy zawarte w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia nie znajdują jeszcze pełnego odzwierciedlenia w działaniach powołanych do tego grup roboczych, to jednak

Wydział prowadzi politykę finansową ukierunkowaną na zadania projakościowe w zakresie monitorowania, weryfikacji oraz oceny stopnia efektywności procedur dotyczących:

- dokumentacji procesu dydaktycznego, w tym zasad projektowania programów nauczania i planów studiów, zasad sporządzania sylabusów;
- zapewnienia liczby nauczycieli akademickich z odpowiednim stopniem i/lub tytułem naukowym;
- liczebności grup, szczególnie na zajęciach o charakterze praktycznym;
- stanu i odpowiedniego wyposażenie sal dydaktycznych;
- pomocy socjalnej dla studiujących na kierunku;
- systemu informacyjnego, sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji w zapewnieniu jakości;
- zakresu i poziomu informatyzacji procesu dydaktycznego;
- powszechnego dostępu do aktualnych informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach dotyczących procesu dydaktycznego;
- zasobów bibliotecznych i stopnia dostępności pomocy dydaktycznych dla studentów, w tym dostępu do Internetu;
- warunków i możliwości wzajemnych kontaktów studentów z nauczycielami akademickimi i pracownikami administracyjnymi uczelni.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Polityka kadrowa na Wydziale Chemii UMCS prowadzona jest w sposób przemyślany i spójny, spełniając potrzeby wynikające z prowadzonego kształcenia i badań naukowych. Doktoranci mają okazję do efektywnego prowadzenia badań i nawiązania bezpośrednich kontaktów z uczonymi.

2). Baza dydaktyczna Wydziału Chemii UMCS, sale dydaktyczne, wyposażenie, zasoby biblioteczne i socjalne są bardzo dobre i stwarzają warunki do efektywnego studiowania i prowadzenia badań naukowych. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa umożliwiają osiąganie zakładanych efektów kształcenia i prowadzenie badań naukowych. Dobry dostęp dla doktorantów do biblioteki i baz danych oraz laboratoriów.

3). Polityka finansowa prowadzona przez Wydział Chemii UMCS, dzięki pozyskiwaniu różnorodnych źródeł finansowania dla projektów naukowych i dydaktycznych pozwala na realizację zarówno celów strategicznych Wydziału, poprzez tworzenie nowych kierunków studiów dla potrzeb rynku pracy, jak również wykonywanie zadań projakościowych, promocję nauk chemicznych, a przede wszystkim skupia się na podniesieniu jakości badań naukowych i rangi naukowej Wydziału. Działania te mają charakter długofalowy z racji realizacji strategii rozwoju oraz stałego wspierania dynamicznie rozwijającej się kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej badania o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

5. BADANIA NAUKOWE PROWADZONE PRZEZ JEDNOSTKĘ

Nauczyciele akademicy Wydziału Chemii UMCS realizują badania naukowe, których tematyka obejmuje wszystkie najważniejsze obszary leżące w nurcie aktualnych problemów chemii. Wykaz tematów zdań badawczych realizowanych na Wydziale Chemii UMCS w latach 2008-2011 obejmuje 94 pozycje. Badania te były realizowane w ramach różnych projektów badawczych krajowych (np. MNiSW, Granty Prorektora UMCS) i międzynarodowych (np. projekty realizowane w ramach VI i VII Programu Ramowego UE). Szereg badań było realizowanych we współpracy z naukowymi instytucjami zagranicznymi, które były finansowane ze środków zewnętrznych. Różnorodność tematyki badawczej realizowanej przez nauczycieli akademickich Wydziału Chemii UMCS powoduje, że studenci zapoznają się z szeroką gamą zagadnień współczesnej chemii oraz mogą wybrać interesującą ich tematykę prac dyplomowych.

Zespół Oceniający PKA zapoznał się z wykazem prac magisterskich i licencjackich zrealizowanych na Wydziale Chemii UMCS w latach 2009/2010 i 2010/2011. Tematyka tych prac obejmuje szeroki zakres aktualnej problematyki wchodzącej w zakres chemii. Były one wynikiem badań o charakterze naukowym jak również aplikacyjnym. Zespół Oceniający PKA zapoznał się także z losowo wybranymi pracami magisterskim i licencjackimi (2010, 2011). Wysoki poziom badań naukowych realizowanych przez nauczycieli akademickich Wydziału Chemii UMCS znajduje swoje odbicie w jakości prac magisterskich i licencjackich. Faktycznie, wszystkie przeglądane prace dyplomowe charakteryzowały się dobrym lub bardzo dobrym poziomem naukowym, a także spełniały formalne warunki stawiane takim pracom. Szczegółową relację z przeglądu prac magisterskich i licencjackich przedstawiono w załączniku do niniejszego raportu.

Zespół Oceniający zapoznał się z tematyką prac doktorskich obronionych w latach 2010 (12 prac), 2011 (9 prac) i 2012 (3 prace) oraz z wybranymi sprawozdaniami z realizacji prac doktorskich wykonywanych w ramach studiów doktoranckich, a także opiniami opiekunów prac doktorskich. Z odpowiedniej dokumentacji wynika, że doktoranci są współautorami licznych publikacji, które ukazały się drukiem w fachowych czasopismach naukowych o międzynarodowej cyrkulacji, a także są współautorami wystąpień podczas krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych.

Studenci, przede wszystkim wykonujący prace dyplomowe (licencjackie) lub magisterskie, oraz wszyscy doktoranci korzystają z wyposażenia laboratoriów naukowych, faktycznie biorąc udział w badaniach tam realizowanych, jednak pod naukowym nadzorem nauczycieli akademickich. Studenci i doktoranci mają możliwość wykonywania swoich prac dyplomowych poza macierzystą jednostką, także za granicą, między innymi w ramach Programu Erasmus Training (np. kilkumiesięczny wyjazd doktorantki E. Grzelak do University of Barcelona w roku akademickim 2009/2010).

Studenci obecni na spotkaniu nie mieli informacji na temat możliwości brania udziału w badaniach naukowych, a swoje zainteresowania naukowe realizują poprzez działalność w kołach naukowych. Studenci wyrazili chęć udziału w badaniach naukowych gdyby jednostka oferowała taką możliwość.

Doktoranci prowadzą badania wpisujące się w badania prowadzone na Wydziale. Już na etapie rekrutacji zgłaszają się do potencjalnych opiekunów, którzy ogłaszają tematy prac jakimi chcieli by się opiekować. Doktoranci mogą wskazywać na swoje zainteresowania co wpływa na ewolucję tematów proponowanych przez kadrę. Jak wskazał Wydział w *Raporcie samooceny* w okresie 2008-2011 doktoranci byli współautorami ponad 160 publikacji.

Warto podkreślić, że w ramach przygotowania do wszczęcia czynności w przewodzie doktorant podczas seminarium wydziałowego prezentuje wyniki swoich dotychczasowych badań i założenia dalszych oraz uczestniczy w dyskusji nad swoim projektem. Pozytywna opinia pracowników pozwala na formalne złożenie wniosku o otwarcie przewodu.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

W oparciu o powyższe dane Zespół Oceniający stwierdza, że istnieje spójność między badaniami naukowymi prowadzonymi na Wydziale Chemii UMCS i realizowanym kształceniem studentów i doktorantów. Spójność ta i bardzo dobry poziom badań prowadzonych na wizytowanym Wydziale mają wyraźnie pozytywny wpływ na efekty kształcenia. Studenci pierwszych dwóch stopni kształcenia i doktoranci biorą udział w badaniach realizowanych na Wydziale. Wynikiem tego są publikacje naukowe oraz prezentacje podczas krajowych i zagranicznych zjazdów naukowych, których studenci i doktoranci są współautorami.

Kształcenie na studiach doktoranckich odbywa się w dyscyplinie, w której Wydział prowadzi badania. Dobór doktorantów i ich opiekunów na etapie rekrutacji uwzględnia zainteresowania naukowe przyszłych doktorantów. Doktoranci są włączani w projekty poszczególnych zakładów.

6. UCZESTNICZENIE JEDNOSTKI W KRAJOWEJ I MIĘDZYNARODOWEJ WYMIANIE STUDENTÓW, DOKTORANTÓW, PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH I DYDAKTYCZNYCH ORAZ WSPÓŁPRACA Z KRAJOWYMI I MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI AKADEMICKIMI, A TAKŻE Z PRZEDSIĘBIORSTWAMI I INSTYTUCJAMI

Wymianę studentów i doktorantów Wydziału Chemii UMCS z uczelniami zagranicznymi można uznać za prawidłową. W ramach międzynarodowego Programu Erasmus/Socrates, w latach 2007-2011, wymiana objęła 55 studentów Wydziału Chemii UMCS i 2 doktorantów. W tym czasie Wydział gościł 8 studentów z zagranicy i 1 doktoranta. Przy tym trzeba dodać, że zagraniczne wyjazdy doktorantów odbywają się także w ramach innych programów lub umów.

Na podkreślenie zasługuje wspieranie przez władze Wydziału (dziekanów) wyjazdów zagranicznych studentów, na co zwracali uwagę także sami studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

Podczas spotkania studenci pozytywnie wypowiedzieli się na temat informacji o naborze, wymogach, rekrutacji oraz informacji o uczelniach przyjmujących. Wydział współpracuje z 30 uczelniami w ramach programu, z dokumentacji wynika jednak, iż oferuje wymiany tylko studentom kierunku „chemia”. W latach 2009-2011 w ramach programu wyjechało 33 studentów, przyjechało 6. W spotkaniu nie uczestniczył student, który brał udział w programie, jednak obecni stwierdzili, iż osoby wracające nie mają problemu z przeniesieniem osiągnięć. Studentka, która wyjeżdża w ramach Erasmusa w roku akademickim 2012/2013 stwierdziła, iż koordynator programu udziela wszelkich informacji i pozytywnie oceniła dotychczasową pomoc.

Doktoranci uczestniczą w wymianie międzynarodowej przede wszystkim z inicjatyw własnej i opiekunów/promotorów. Często wymiana jest wynikiem prowadzonych w zakładzie badań. Doktoranci licznie uczestniczą w konferencjach międzynarodowych. Mogą liczyć na częściowe wsparcie finansowe ze strony Wydziału. Dziekanat informuje o możliwości aplikowania w różnych programach międzynarodowych. Współpraca nawiązywana jest także dzięki kontaktom opiekunów i promotorów. Doktoranci podczas pobytu w zagranicznych ośrodkach naukowych wykonują badania, których wyniki stanowią fragment ich prac doktorskich.

W latach 2007-2011 Wydział Chemii UMCS prowadził aktywną współpracę z wieloma instytucjami za granicą, pod kątem kształcenia w zakresie chemii, w ramach European Chemistry Thematic Network (ECTN). W tym zakresie Wydział współpracował z IPN w Kilonii w ramach programu CROSSNET (badanie i opracowanie efektywnych metod doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych), w latach 2010-2011 z Oslo University w programie IRIS (badanie czynników wpływających na wybór studiów na kierunkach matematyczno-przyrodniczo-technicznych), od roku 2011 z Free University, Berlin, w ramach projektu PRIFILES (projekt realizowany w ramach 7 Programu Ramowego UE: badanie metod doskonalenia nauczycieli przedmiotów przyrodniczych), także od roku 2011 z EC2E2N WP12 w ramach ECTN (opracowanie ramowych zasad kształcenia nauczycieli chemii w Europie). Od roku 2005 Wydział Chemii UMCS jest członkiem European Chemistry Thematic Network i bierze czynny udział w pracach różnych grup roboczych. Warto dodać, że przedstawiciel Wydziału Chemii UMCS był członkiem zespołu akredytującego kierunki chemiczne na uczelniach europejskich (Euro Bachelor i Euro Master). Zakład Dydaktyki Chemii na Wydziale Chemii UMCS uczestniczy w kilku międzynarodowych projektach naukowo-dydaktycznych.

Podstawową formą umiędzynarodowienia procesu kształcenia na studiach doktoranckich obok wspomnianych wyjazdów konferencyjnych są wykłady gościnne w ramach zajęć fakultatywnych. Doktoranci w znikomym zakresie korzystają z programu Erasmus. Po części wynika to z faktu, że jak sami przyznają w rozmowie wielu z nich było na takiej wymianie podczas studiów. Z kolei te osoby, które nie były zwracają uwagę na mniejszą atrakcyjność Erasmusa dla doktoratów niż dla studentów.

Oprócz wspomnianych powyżej naukowo-dydaktycznych instytucji zagranicznych, Wydział Chemii UMCS współpracuje z wieloma uczelniami i jednostkami naukowymi za granicą. Na szczególną uwagę zasługuje rola, jaką Uniwersytet, w tym Wydział Chemii UMCS, pełni w kontaktach naukowych

i dydaktycznych z Ukrainą. Współpracę tę należy ocenić wysoko. Wydział Chemii UMCS współpracuje także z większością czołowych ośrodków akademickich w Polsce, a także, na różnych polach i w różnym zakresie, z licznymi zakładami przemysłowymi, firmami i instytucjami krajowymi. Wynikiem tej współpracy są realizowane na Wydziale tematy prac magisterskich związane z praktyką, ale także współpraca ta wspomaga organizację praktyk studenckich oraz ułatwia znajdowanie pracy przez absolwentów studiów chemii.

Skala i intensywność współpracy wizytowanego Wydziału z krajowymi i zagranicznymi instytucjami jest prawidłowa, co pozwala utrzymywać przez Wydział na dobrym poziomie jakość kształcenia na wszystkich poziomach, w szczególności współpraca ta ma ważne znaczenie dla poziomu prac dyplomowych – licencjackich i magisterskich.

Wydział prowadzi ożywioną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zespół oceniający podczas wizytacji zapoznał się z jej dokumentacją dotyczącą wymienionych niżej instytucji i zakresów współdziałania:

- *Atut Sp. z o.o.*, ul. B. Prusa 8, 20-064 Lublin. Wydział i Spółka współdziałają w zakresie procesów chemicznych oraz zagadnień związanych z ochroną środowiska. Odbywa się to z udziałem studentów Wydziału poprzez praktyki zawodowe i prace magisterskie.
- *Centrum METAL. Odczynniki Chemiczne Sp. z o.o.* ul, Opackiego 46A/11, 05-090 Falenty. Współpraca dotyczy procesów chemicznych związków metali i obejmuje praktyki studenckie, prace licencjackie i magisterskie.
- *D.A.Glass*, ul. Warszawska 55, 35-205 Rzeszów. Współpraca dotyczy nowych technologii chemicznego przetwórstwa szkła, analityki chemicznej oraz innowacyjnych zastosowań szkła w przemyśle.
- *EKO BENZ Sp. z o.o.*, ul. Zimna 11, 20-204 Lublin. Zakres współpracy wyznacza projekt „Innowacyjna produkcja paliw syntetycznych z bioetanolu” obejmujący przeprowadzenie badań przemysłowych i rozwojowych mających na celu produkcję i uzyskanie certyfikatu dopuszczającego paliwo syntetyczne do powszechnego stosowania w silnikach z zapłonem iskrowym i w silnikach z zapłonem samoczynnym.
- *Gmina Lublin*, Plac Władysława Łokietka 1, 20-109 Lublin. Wydział i Gmina wspólnie konsultują programy nauczania celem jak najlepszego dostosowania kompetencji absolwentów Wydziału do potrzeb rynku pracy.
- *GT85 Polska Sp. z o.o.*, ul. Tokarska 98, 20-210 Lublin. Współpraca obejmuje ogólną problematykę procesów chemicznych na powierzchni metali oraz praktyki studenckie i prace magisterskie.
- *Instytut Nawozów Sztucznych*, Aleja Tysiąclecia Państwa Polskiego 13a, 24-110 Puławy. Wydział i Instytut wspólnie prowadzą działalność badawczo-rozwojową obejmującą ogólną problematykę związaną z procesami chemicznymi i ochroną środowiska. Uczestniczą w tym studenci realizując praktyki zawodowe i wykonując prace licencjackie i magisterskie.
- *Kępa Auto-Centrum*, Marek Kępa, Elżbieta Kępa Sp. j., ul. Mełgiewska 4, 20-209 Lublin. Wydział i Centrum są partnerami w projekcie „Nowoczesna, samochodowa myjnia bezdotykowa” dotyczącym opracowywania i udoskonalania środków chemicznych do mycia pojazdów.
- *Laboratoria Natury Sp. z o. o.*, ul, Rapackiego 19, 20-150 Lublin. Przedmiotem współpracy jest identyfikacja, oznaczanie ilościowe i technologie pozyskiwania substancji aktywnych biologicznie występujących w surowcach naturalnych i wyrobach. W objętych nią przedsięwzięciach uczestniczą studenci poprzez praktyki zawodowe i prace magisterskie.
- *Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o.*, Aleja Józefa Piłsudskiego 15, 20 - 407 Lublin. Odbywają się praktyki i staże studenckie. Współpraca obejmuje też dyplomowanie, poprzez płynące z Przedsiębiorstwa sugestie tematów prac inżynierskich, magisterskich lub doktorskich.

- *PGE Elektrociepłownia Lublin-Wrotków Sp. z o.o.* w Lublinie, ul. Inżynierska 4, 20-484 Lublin. Wydział prowadzi działalność dotyczącą wdrożenia technologii przetwarzania odpadowego dwutlenku węgla, pochodzącego z emisji Elektrociepłowni Lublin-Wrotków.
- *Polska Korporacja Recyklingu Sp. z o.o.*, ul. Metalurgiczna 17D, 20-234 Lublin. Korporacja i Wydział współdziałają, z udziałem studentów, na niwie recyklingu sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Studenci odbywają praktyki zawodowe i realizują prace magisterskie związane z jej działalnością Korporacji.
- *PZL-Świdnik S.A.*, Aleja Lotników Polskich 1, 21-045 Świdnik. Współpraca ogniskuje się wokół badania polimerów.
- *SMF Poland Sp. z o.o.*, ul. Kuźnicza 17, 21-045 Świdnik. Przedmiotem współpracy są procesy chemiczne katalitycznego utleniania metanu. W objętych nią przedsięwzięciach uczestniczą studenci poprzez praktyki zawodowe i prace magisterskie.
- *Uniwersytet Medyczny w Lublinie*, Al. Raławickie 1, 20-059 Lublin. Wydział realizuje zajęcia z przedmiotu Chemia polimerów dla studentów kierunku techniki dentystyczne I Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologicznym.
- *Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie*, ul. Obywatelska 13, 20-092 Lublin. Inspektorat oferuje staże dla absolwentów Wydziału. Współpraca dotyczy też wdrażania nowych technik modelowania rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym i pozyskiwania informacji o ich presji na środowisko.
- *Zakłady Chemiczne "Permedia" S.A.*, ul. Grenadierów 9, 20-331 Lublin. Współpraca obejmuje ogólną problematykę związaną z procesami chemicznymi i ochroną środowiska oraz praktyki studenckie, prac licencjackie i magisterskie.
- *Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.*, ul. Chemików 1, 37-310 Nowa Sarzyna. Przedmiotem kooperacji jest synteza plastyfikatorów do PVC.
- *Zakłady Tworzyw Sztucznych "ERG" w Pustkowie S.A.*, ul. Pustków 3, 39-206 Pustków. Wspólne działania Zakładu i Wydziału zaowocowały wdrożeniem produkcyjnym syntezy nienasyconych żywic poliestrowych na bazie, pochodzącego z recyklingu, politereftalanu etylenu.

Zespół oceniający podczas wizytacji zapoznał się z też z dokumentacją dotyczącą współpracy Wydziału z wymienionymi niżej placówkami oświatowymi.

- *II Liceum Ogólnokształcącym im. P. Firleja w Lubartowie*, ul. 1-go Maja 66-74, 21-100 Lubartów. Wydział sprawuje patronat nad klasami biologiczno-chemicznymi obejmujący:
 - oddelegowanie raz na semestr wykładowcy do poprowadzenia wykładu lub innej formy zajęć,
 - pomoc w unowocześnianiu pracowni chemicznej Liceum oraz udostępnienia pracowni Wydziału uczniom w celu realizacji ważnych projektów chemicznych,
 - zapraszanie do czynnego udziału licealistów w ciekawych imprezach, organizowanych na Wydziale,
 - nieodpłatnie przekazywanie drobnych nagród w konkursach wiedzy chemicznej.
- *II Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie*, ul. Szpitalna 14, 22-100 Chełm. Wydział w ramach współpracy raz w miesiącu, umożliwia uczniom Liceum uczestnictwo w zajęciach laboratoryjnych i prowadzi wykłady, uwzględniające zagadnienia maturalne i olimpijskie, ze szczególnym akcentem na aspekty doświadczalne.
- *III Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej w Lublinie*, Plac Wolności 4, 20-005 Lublin. Wydział sprawuje patronat nad klasami biologiczno-chemicznymi obejmujący:
 - oddelegowanie dwa razy na semestr wykładowcy do poprowadzenia wykładu lub innej formy zajęć,
 - pomoc w unowocześnianiu pracowni chemicznej Liceum oraz udostępnienie uczniom pracowni w celu realizacji ważnych projektów chemicznych,
 - zapraszanie do czynnego udziału licealistów w ciekawych imprezach, organizowanych na Wydziale,
 - przekazywanie nieodpłatnie drobnych nagród w konkursach wiedzy chemicznej.

- umożliwienia uczniom dostępu do księgozbioru na zasadzie korzystania z czytelni Bibliotek Wydziałowych i Instytutowych za okazaniem legitymacji szkolnej.
- *VIII Liceum Ogólnokształcące im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie*, ul. Słowicza 5, 20-336 Lublin. W ramach realizowanej z Liceum współpracy Wydział:
 - prowadzi konsultacje dla szczególnie uzdolnionych uczniów przygotowujących się do konkursów i olimpiad przedmiotowych,
 - prowadzi wykłady uwzględniające zagadnienia maturalne i olimpijskie, ze szczególnym akcentem na aspekty doświadczalne,
 - nadzoruje praktyki przedmiotowe i pedagogiczne odbywane w Liceum przez studentów Wydziału,
 - organizuje współpracę studentów Wydziału i młodzieży Liceum na płaszczyźnie naukowej i popularno-naukowej w ramach studenckich i szkolnych kół zainteresowań,
 - udostępniania dla wycieczek przedmiotowych zasoby dydaktyczne Wydziału,
 - ułatwia młodzieży Liceum dostęp do księgozbioru wydziałowego.
- *CRH Akademos Sp. z o.o.*, ul. Symfoniczna 1, 20-853 Lublin - organ prowadzący Prywatne Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. I. J. Paderewskiego w Lublinie. Wydział na zlecenie Spółki okresowo prowadzi w podległych Spółce szkołach:
 - ewaluację dydaktyki przedmiotów przyrodniczych, zwłaszcza efektywności,
 - ocenę kompetencji nauczycieli,
 - analizę zewnętrznych i wewnętrznych wyników nauczania przedmiotów przyrodniczych,
 - ocenę prognozowanych efektów wdrażanych innowacji pedagogicznych.
- *Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.*, ul. Hutnicza 3, 81-212 Gdynia. Współpraca dotyczy organizacji cyklicznych Konkursów Chemicznym "ROK PRZED MATURĄ".
- *Przedszkole nr 35 w Lublinie*, ul. Błękitna 5, 20-468 Lublin. Wydział prowadzenie dla wychowanków przedszkola zajęcia „Świat chemii”.
- *Zespół Szkół nr 1 w Kraśniku*, ul. Armii Krajowej 25, 23-200 Kraśnik. Wspólna dotyczy realizacji projektu „Rozwój szansą na sukces” w ramach Programu operacyjnego Kapitał Ludzki nr 700/POKL.09.01.02-06-070/11-00 ogłoszonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie.

Współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym znajduje wsparcie w działaniach podejmowanych na szczeblu centralnym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Dobrymi przykładami są tu opisane wcześniej działania Biura Karier oraz współpraca UMCS z Kancelarią Doradcą 4ADVICE Sp. z o.o., ul. Świętoduska 10, 20-109 Lublin, w zakresie:

- transferu wiedzy z uczelni do przedsiębiorców poprzez dokonanie oceny biznesowej patentów i wynalazków,
- poszukiwania źródeł finansowania,
- wsparcia uczelni w przygotowywaniu projektów badawczych w przedsięwzięciach wybranych przez 4ADVICE, w zakresie każdorazowo doprecyzowanym umową szczegółową,
- poszukiwania inwestorów przy wykorzystywaniu wszelkich dostępnych metod marketingowych.

Analiza raportu samooceny, dokumentów udostępnionych podczas wizytacji i przebiegu spotkań z przedstawicielami pracodawców oraz interesariuszami wewnętrznymi pozwala stwierdzić, że tworzenie i zmiany programów studiów uwzględniają tendencje społeczno-gospodarcze oraz opinie absolwentów i ich pracodawców. Współpraca interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych dobrze wpływa na osiągnięte efekty kształcenia i zasługują na wysoką ocenę.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Studenci, doktoranci, a przede wszystkim pracownicy biorą udział w realizacji programów międzynarodowych w ramach obszarów, dziedzin i dyscyplin związanych z prowadzonymi studiami.

Udział doktorantów w wymianie międzynarodowej wynika głównie z charakteru prowadzonych badań.

2) Wydział Chemii UMCS prowadzi aktywną współpracę z wieloma instytucjami za granicą, pod kątem kształcenia w zakresie chemii, w ramach kilku programów międzynarodowych (np. European Chemistry Thematic Network). Wydział jest członkiem European Chemistry Thematic Network i bierze czynny udział w pracach różnych grup roboczych. Przedstawiciel Wydziału był członkiem zespołu akredytującego kierunki chemiczne na uczelniach europejskich (Euro Bachelor i Euro Master). Zakład Dydaktyki Chemii na Wydziale Chemii UMCS uczestniczy w kilku międzynarodowych projektach naukowo-dydaktycznych.

Podstawową formą umiędzynarodowienia procesu kształcenia na studiach doktoranckich są wykłady gościnne w ramach zajęć fakultatywnych. Doktoranci w znikomym zakresie korzystają z programu Erasmus.

3) Działalność Wydziału Chemii UMCS w zakresie współpracy naukowej i wdrożeniowej oraz wymiany osobowej z jednostkami zewnętrznymi można ocenić jako prawidłową, co dotyczy także działalności w zakresie kształcenia studentów i doktorantów. Wydział sprzyja i wspomaga wyjazdy studentów na staże naukowe do zagranicznych ośrodków uniwersyteckich, co jest istotnym elementem kształcenia chemików.

4). Wydział prowadzi współpracę z jednostkami z otoczenia społeczno-gospodarczego, lecz nie mają one systematycznego wpływu na osiągnięte efekty kształcenia. Na szczególne wyróżnienie zasługuje systematyczna współpraca ze szkołami i ośrodkami metodycznymi.

7. WSPARCIE NAUKOWE, DYDAKTYCZNE I MATERIALNE ZAPEWNIANE PRZEZ JEDNOSTKĘ STUDENTOM I DOKTORANTOM W PROCESIE UZYSKIWANIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Studenci obecni na spotkaniu generalnie pozytywnie oceniają system opieki naukowej. Swoje zainteresowania mogą rozwijać poprzez działalność kół naukowych.

Pozytywnie oceniona została opieka dydaktyczna, choć studenci mieli pewne uwagi. Prowadzący na pierwszych zajęciach informują o zasadach obowiązujących na ich przedmiotach, tj. formie i terminie zaliczeń, zakresie i tematyce materiału objętego egzaminem, ew. zwolnieniach z egzaminu, formach odrabiania zajęć (nieobecności). Podawane są godziny konsultacji i dyżurów, kontakt telefoniczny i mailowy, a także sylabus i literatura przedmiotu. Sylabusy dostępne są również na portalu Systemu Jakości Kształcenia. Obecni na spotkaniu powiedzieli, iż zajęcia nie zawsze przebiegają w zgodności z treściami w sylabusach, które są w ich ocenie zbyt obszerne. Studenci mieli zastrzeżenia do zajęć języka angielskiego, który nie spełnia ich oczekiwań. Krytycznie wyrazili się o braku podziału między klasycznym, a specjalistycznym językiem. Dodatkowo, język specjalistyczny nie jest prowadzony przez osoby mające do tego odpowiednie przygotowanie. Studenci oczekują, iż w pierwszej kolejności będą uczyć się klasycznego języka angielskiego, by móc później rozwijać specjalistyczne umiejętności językowe. Zastrzeżenia budził system zapisu na seminarium dyplomowe i informacji o jego przebiegu. W ocenie obecnych odbywa się on zbyt szybko (na początku drugiego roku w przypadku studiów pierwszego stopnia), a terminy zapisów nie są jednakowe dla każdego zakładu. Brakuje informacji o liczbie miejsc przypadających na zakład, kryteriów przyjęcia na seminarium. Zastrzeżenia budził różny poziom przygotowania do egzaminu w przypadku, gdy zajęcia z tego samego przedmiotu dla grup prowadzili różni dydaktycy. Kolejnym elementem, który został negatywnie oceniony było prowadzenie zajęć przez doktorantów, którzy nie zajmują się danym przedmiotem. Elementem wymagającym zmiany jest w opinii studentów strona internetowa Wydziału i proces informowania. Informacje w ocenie zebranych często pojawiają się zbyt późno lub są błędne.

Studenci pozytywnie wypowiedzieli się o administracji Uczelni, która w ich ocenie jest odpowiednio przygotowana oraz cechuje się odpowiednim podejściem. Pozytywnie oceniono zasoby i funkcjonowanie biblioteki.

Akty prawne w zakresie pomocy materialnej są tworzone z poszanowaniem opinii studentów zgodnie z art. 174 ust. 2 oraz 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin Ustalania Wysokości, Przyznawania i Wypłacania Świadczeń Pomocy Materialnej dla studentów UMCS jest dokumentem bardzo szczegółowym, a jego zapisy nie budzą wątpliwości. Jedyne zastrzeżenie budzi zapis załącznika nr 2 (wniosek o przyznanie stypendium: socjalnego lub stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości oraz stypendium specjalnego dla niepełnosprawnych), który w części II dotyczącej oświadczenia studenta zawiera obostrzenie nie wynikające z treści ustawy: „nie składałem/am wniosku, nie pobieram i nie będę w tym roku akademickim pobierać stypendium socjalnego, stypendium socjalnego w podwyższonej wysokości, stypendium rektora i stypendium ministra na innej uczelni lub/i innym kierunku studiów, a w przypadku pobierania wymienionych świadczeń na innym kierunku lub innej uczelni zobowiązuję się niezwłocznie powiadomić o tym na piśmie właściwy Dziekanat”. Zgodnie z art. 184 ust. 7. ustawy, student jest obowiązany do złożenia oświadczenia o niepobieraniu świadczeń pomocy materialnej na więcej niż jednym kierunku. Należy pamiętać, iż ubieganie się o przyznanie pomocy materialnej nie jest tożsame z jej otrzymywaniem, zatem nie można wymagać od studenta oświadczenia o nieskładaniu wniosku na innym kierunku studiów lub innej uczelni.

Studenci nie mieli zastrzeżeń do terminowości wypłacania stypendiów, uzyskiwania informacji o warunkach, trybie przyznawania świadczeń, co należy ocenić pozytywnie.

Obecni na spotkaniu studenci pozytywnie ocenili większość obiektów Uczelni takich jak Biblioteka, obiekty sportowe, laboratoria, sale wykładowe. Studenci mieli zastrzeżenia do liczebności grup podczas zajęć laboratoryjnych oraz standardom w źle wyposażonym budynku chemii organicznej. Studenci pozytywnie odnieśli się do punktów gastronomicznych, ksero. Mieli uwagi do zbyt wysokich czynszów domów studenckich, które w ich ocenie nie są adekwatne do standardów.

Doktoranci

Za opiekę naukową i dydaktyczną zgodnie z *Regulaminem studiów doktoranckich* odpowiadają opiekunowie naukowcy / promotorzy. Dzięki przyjętym na Wydziale zasadom rekrutacji jeden samodzielny pracownik naukowy może w danej rekrutacji przyjąć maksymalnie jednego doktoranta. Jak wynika z rozmów z doktorantami sprzyja to dostępności opiekunów/promotorów. W wielu zakładach doktoranci traktowani są jako pełnoprawni członkowie zespołów, młodszy koledzy. Opiekun / promotor ma obowiązek zapoznać się ze sprawozdaniem rocznym doktoranta i je zaopiniować. Nie ma wzoru takiej opinii, na podstawie przeglądu wybranych sprawozdań rocznych doktorantów różnych lat można stwierdzić, że w przypadku braku uwag opiekunowie / promotorzy najczęściej ustosunkowują się do nich w kilku krótkich zdaniach.

Natomiast jak potwierdzili zarówno doktoranci, jak i pracownicy nie ma regularnych hospitacji zajęć dydaktycznych prowadzonych przez doktorantów. Natomiast doktoranci przed podjęciem obowiązków dydaktycznych w laboratoriach przeprowadzają „próbne” ćwiczenia w obecności pracownika Wydziału.

Na Uczelni obowiązuje *Regulamin przyznawania stypendiów doktoranckich oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych* (z dn. 8.03.2012), zgodnie z którym Dziekan kierując się możliwościami finansowymi Wydziału planuje co roku liczbę stypendiów doktoranckich z podziałem na lata i kierunki. *Regulamin* dopuszcza po spełnieniu pewnych warunków przyznawać stypendia doktoranckie dla osób przedłużających studia doktoranckie (decyzja w gestii Jednostek). Jednak na wizytowanym Wydziale nie korzysta się z tego uprawnienia. Stypendia doktoranckie przyznawane są na wniosek doktoranta na podstawie list rankingowych. Listy przygotowywane są zaś na podstawie złożonych przez doktorantów Kart Osiągnięć Doktoranta wraz z opinią opiekuna / promotora. Założenia Karty są szczegółowe (średnia ocen, hospitacje i prowadzenie zajęć, publikacje, postępy w badaniach i pisaniu pracy, udział w konferencjach, uzyskane granty, działalność społeczno-organizacyjna) i skupiają się na osiągnięciach naukowych. Dokument jest przejrzysty i zapewnia obiektywną i transparentną procedurę ustalania list rankingowych. Warto wskazać, że w UMCS (zgodnie z *Regulaminem*) są dodatkowe stypendia doktoranckie z puli rektora (tzw. rektorskie) przyznawane w równej liczbie na wszystkich Wydziałach dla doktorantów z lat II –IV (najczęściej 1-2 najlepszych doktorantów na

listach rankingowych). Są to stypendia doktoranckie, ale finansowane ze środków centralnych, a nie wydziałowych, najczęściej ich wysokość jest wyższa, niż tych wydziałowych.

Na Uczelni obowiązuje także *Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla uczestników studiów doktoranckich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej* (z dn. 5.10.2011), zgodnie z którym progi dochodowe ustala Rektor w porozumieniu z uczelnianym Samorządem Doktorantów. Podział dotacji pomiędzy studentów i doktorantów następuje w porozumieniu z samorządami studentów i doktorantów. Na Wydziale działa Wydziałowa Komisja Stypendialną Doktorantów, którą tworzy prodziekan właściwy ds. doktoranckich i przedstawiciele samorządu wskazani przez organ wydziałowy samorządu (doktoranci mają w komisji większość). Komisja odpowiada za przydzielanie środków z funduszu pomocy materialnej. Doktorantom przysługują miejsca w akademiku na zasadach jak dla studentów oraz miejsca w hotelu asystenckim na osobnych zasadach. Warto podkreślić, iż są kwaterowani na pełne 12 miesięcy. Jak wynika z rozmów z przedstawicielami Samorządu Doktorantów, do dyspozycji doktorantów jest przede wszystkim wydzielony dom studencki. Doktoranci są kwaterowani w pokojach 1- i 2-osobowych w formie składów z łazienkami. Natomiast rzeczony akademik wymaga remontu, gdyż warunki nie są najlepsze. Doktoranci (zwłaszcza wyższych lat) jednak nie wnioskuje o pokoje w innych domach studenckich, w których dominują studenci.

Stypendium rektora dla najlepszych doktorantów przyznawane jest przez Komisję Wydziałową na podstawie list rankingowych, listy sprawdzane są przez komisję uczelnianą. Stypendia otrzymuje 5-15% uprawnionych. Warto podkreślić, iż w przypadku wniosku o to stypendium obowiązują zasady i formularze podobne do tych obowiązujących przy ocenie osiągnięć do stypendium doktoranckiego.

Od decyzji Wydziałowej Komisji przysługuje prawo odwołania się do komisji uczelnianej. Doktoranci są dopuszczeni do konkursów na małe granty w ramach dotacji celowej na prowadzenie badań służących rozwojowi młodych naukowców i doktorantów. Doktoranci w konkursie startują na równych zasadach z pracownikami.

W przypadku pisania wniosków o granty doktoranci pod względem merytorycznym współpracują z opiekunami / promotorami. Kilko doktorantów wskazało na dużą pomoc ze strony młodszych pracowników nauki i doktorantów starszych lat, którzy już o granty występowali. Administracja uczelniana pomaga głównie sprawdzając kosztorysy, choć zdaniem doktorantów dostępność do takiej pomocy bywa nieraz ograniczona i trzeba czekać (kolejki).

Zgodnie z zapisami ustawowymi w Uczelni funkcjonuje Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów oraz Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów. Studenci obecni na spotkaniu stwierdzili, iż w przypadku występowania sytuacji konfliktowych zwracają się bezpośrednio do kolegium dziekańskiego. Ich działania oceniono pozytywnie, choć studenci stwierdzili, iż występują przypadki wielokrotnego zgłaszania tego samego problemu dotyczącego konkretnych wykładowców. W tym kontekście brakuje systemowych rozwiązań przeciwdziałania i reagowania na sytuacje patologiczne między wykładowcami, a studentami.

Studenci nie mieli pozytywnego zdania na temat opiekunów lat, których część obecnych w ogóle nie znała. Studenci przyznali, iż nie znają zakresu obowiązków opiekunów i nie uznają ich za osoby pomocne.

Doktoranci

Zgodnie z *Regulaminem studiów doktoranckich* doktorant ma prawo zdawania jednego egzaminu poprawkowego z każdego przedmiotu. Dopuszcza się także możliwość zgłoszenia przez doktoranta zastrzeżeń co do bezstronności nauczyciela akademickiego lub sposobu przeprowadzenia egzaminu. W takim przypadku lub w przypadku nie zaliczenia egzaminu poprawkowego Kierownik Studiów Doktoranckich na wniosek doktoranta może zarządzić egzamin komisyjny. W skład komisji wchodzi Kierownik, egzaminator, który przeprowadzał poprzedni egzamin, drugi specjalista z przedmiotu (lub pokrewnego). Na prawach obserwatora może (za zgodą egzaminowanego doktoranta) w egzaminie komisyjnym uczestniczyć przedstawiciel samorządu doktorantów. Ponad to doktorant ma też prawo wnieść zastrzeżenia do oceny rocznej Kierownika Studiów Doktoranckich lub odwołać się od decyzji o niezaliczeniu roku do Rady Wydziału. W sprawach trybu Studiów

Doktoranckich których nie reguluje Regulamin ostateczną decyzję podejmuje Rektor po zasięgnięciu opinii Samorządu Doktorantów. Jak wynika z rozmów z doktorantami w praktyce sytuacje konfliktowe i sporne są wyjaśniane dzięki mediacjom władz dziekańskich i / lub Kierownika Studiów Doktoranckich.

Studenci

Samorząd studentów zarówno na szczeblu uczelnianym, jak i wydziałowym wywiązuje się ze swoich ustawowych obowiązków. Władze Uczelni i Wydziału zapewniają odpowiednie wsparcie materialne i finansowe na ich działalność. Studentom stwarza się możliwość uczestniczenia w budowie i ewaluowaniu elementów wewnętrznego systemu jakości kształcenia. Są oni członkami gremiów działających na rzecz jakości kształcenia, a Władze Uczelni zapewniają równocześnie przygotowanie merytoryczne do prac w tych gremiach. Przygotowani studenci stanowią wartościowy wkład w prace Zespołów, a ich głos jest respektowany. Działanie te należy ocenić pozytywnie. Zastrzeżenia budzi fakt niskiej frekwencji reprezentantów studentów podczas posiedzeń Rady Wydział. Studenci powinni budować poczucie obowiązkowości wśród swoich reprezentantów zwracając uwagę na rolę studentów w kreowaniu polityki jakości.

Samorząd podejmuje cenne inicjatywy jak przeprowadzenie ankiety oceniającej jakość życia w Domach Studenckich oraz na Miasteczku Akademickim UMCS, organizacja szkoleń. Ciekawym projektem były dyżury studentów – członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, podczas których udzielano informacji na temat sylabusów, ankiet. Z inicjatywy Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Chemii odbyło się również spotkanie informacyjne dla studentów w zakresie zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, Krajowych Ram Kwalifikacji, Procesu Bolońskiego czy punktów ECTS. Działania te należy ocenić pozytywnie, i uznać je należy jako przejaw szerzenia wiedzy w tym zakresie.

Na Wydziale funkcjonują trzy koła: Studenckie Koło Naukowe Chemików UMCS Alkahest, Koło Naukowe Ochrony Środowiska UMCS, Koło Naukowe Bioaktywni. Tematyka zainteresowania kół mieści się w obszarze prowadzonych przez Wydział kierunków studiów. Studenckie Koło Naukowe Chemików UMCS Alkahest w styczniu 2011 współrealizowało ciekawy projekt badawczo-kulturalny we współpracy ze studentką Wydziału Humanistycznego UMCS. Projekt o nazwie „Świecząca suknia” zakładał zaprojektowanie sukni tworzącej poświatę, a ta stworzona została przez studentów koła. W chwili obecnej członkowie koła pracują nad metodą wymuszenia bocznej emisji światła, ale takiej by była ona równomierna na całej długości światłowodu. Studenci współpracują również ze studentami Politechniki Wrocławskiej w zakresie zastosowania obrazowodów. Członkowie Koła Naukowego Ochrony Środowiska UMCS w 2011 uczestniczyli w badaniach mających na celu określenie składu morfologicznego odpadów na składowisku w Rokitnie, uczestniczyli w Międzynarodowych Targach Ochrony Środowiska POLEKO 2011, konferencji "Security and Stability in the Baltic Sea Region" w Rogowie, III Studenckiej Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Szanse i zagrożenia gospodarki odpadami” na Dworze Czarne w Jeleniej Górze, brali udział w ćwiczeniach terenowych. Koło naukowe "Bioaktywni" opracowało recepturę kremu do rąk. Krem ten był prezentowany wielokrotnie na pokazach skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych i średnich. Cieszył się również dużą popularnością wśród studentów różnych wydziałów. Przygotowali również prezentację zawierającą recepturę kul do kąpieli, które można przygotować samodzielnie w domu. Działania kół naukowych należy ocenić pozytywnie. Studenci mają możliwość włączenia się w działalność Sekcji Studenckiej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, oraz Akademickiego Stowarzyszenia Studentów Chemii.

Na stronie internetowej Uczelni znajduje się specjalna zakładka dla studentów informująca o kursach, szkoleniach, konferencjach czy konkursach. Informacje są czytelne i łatwo dostępne są jednak nieaktualne, gdyż ostatni wpis datowany jest na 2009 rok.

Biuro Karier oferuje warsztaty i szkolenia, choć ich profil nie odpowiada wizytowanemu Wydziałowi. Biuro oferuje studentom doradztwo zawodowe, a także możliwość skorzystania z przewodnika „Twoja Kariera”, w którym poprzez wypełnienie testów można poznać lub sprecyzować swoje zasoby, motywacje, wartości, umiejętności, ograniczenia i dążenia. Studenci nie

mieli opinii na temat funkcjonowania Biura Karier, które w ich ocenie nie prowadzi odpowiedniej promocji swoich działań.

Doktoranci

Na Wydziale funkcjonuje Samorząd Doktorantów. Przedstawicie samorządu reprezentuje doktorantów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Samorząd opiniował kandydaturę na Kierownika Studiów Doktoranckich. Natomiast poprzez przedstawicieli w Radzie Wydziału wraz ze studentami opiniowano kandydata na prodziekana ds. dydaktycznych. Doktoranci aktywnie uczestniczą w pracach Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Przedstawiciel został także powołany do komisji doktoranckiej ustalającej listy rankingowe do przy przyznawaniu zwiększeń stypendiów doktoranckich. Natomiast doktoranci nie byli zaproszeni do prac nad efektami kształcenia na studiach doktoranckich i zmianach w programie tychże, a jedynie będą opiniować gotowy projekt.

Jak wskazali przedstawiciele wydziałowego Samorządu Doktorantów aktywność Samorządu opiera się przede wszystkim na organach Uczelnianych. Samorząd uczelniany dysponuje m.in. funduszami na wspieranie wyjazdów konferencyjnych, organizuje wydarzenia kulturalne oraz bierze udział w tworzeniu szeregu regulaminów.

Warto nadmienić, że Rada Wydziałowa Samorządu Studentów nie mogąc zapewnić pełnej obsady studentów w części studencko-doktoranckiej Rady Wydziału uchwałą z dn. 5.10.2011 r. przekazała dodatkowe miejsca na rzecz doktorantów. Tym samym w Radzie Wydziału zasiada troje doktorantów.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Studenci pozytywnie oceniają kadre dydaktyczną, która w ich ocenie wywiązuje się ze swoich obowiązków. Odzwierciedleniem zadowolenia są wysokie wyniki uzyskiwane przez dydaktyków w Ankietach Oceny Zajęć.

Dobry dostęp do opiekunów / promotorów. Klarowne i szczegółowe zasady wsparcia materialnego. Duży odsetek osób otrzymujących stypendia doktoranckie. Dostęp do domu wydzielonego domu studenckiego, który jednak wymaga remontu.

2) Pozytywnym byłoby stworzenie systemowych rozwiązań sytuacji konfliktowych i budzących zastrzeżenia studentów, gdyż w chwili obecnej wydają się one niewystarczające.

Na Wydziale zastosowanie mają uczelniane procedury rozwiązywania sytuacji kryzysowych.

3) Studenci mają możliwość rozwijania swojej wiedzy w kołach naukowych, których tematyka mieści się w tematyce kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Należy ocenić to pozytywnie. Samorząd Studencki i organizacje studenckie otrzymują odpowiednie wsparcie merytoryczne i finansowe. Samorząd Doktorancki funkcjonuje dobrze i aktywnie włączając się w życie Wydziału oraz Uczelni.

8. SYSTEM WEWNĘTRZNYCH PRZEPISÓW PRAWNYCH NORMUJĄCYCH PROCES ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA, JEGO SPÓJNOŚĆ I ZGODNOŚĆ Z PRZEPISAMI POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCYMI.

Wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie można podzielić na dwie grupy: odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz przepisy o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów; procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach I, II, III stopnia oraz studiach podyplomowych; zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania; tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich; funkcjonowaniem biura karier, wsparciem studentów i doktorantów w procesie kształcenia, itp.

Uczelnia „w trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia, jako czynnika warunkującego dalszy rozwój oraz umocnienie pozycji Uniwersytetu w krajowym i europejskim obszarze szkolnictwa wyższego” wprowadziła Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Uchwałą Senatu

Nr XIX-9.7/2000 z dn. 27.09.2000 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Oceny Jakości Kształcenia oraz, jako działanie mające na celu doskonalenie tego systemu, uaktualniła go Uchwałą Senatu Nr XXII-12.03/09 z dn. 25.11.2009 r. w sprawie **Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia**.

Zgodnie z § 4 ust. 1 ww. uchwały: „Zasadniczym **celem** Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, obejmującego wszystkie formy i poziomy studiów, jest zapewnienie kształcenia na najwyższym poziomie, w szczególności poprzez: 1) kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego; 2) stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia; 3) podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej; 4) podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia.

Zgodnie z § 5 ww. uchwały obszary: „**Działania** Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmują w szczególności: 1) zasady rekrutacji i kształcenia studentów i doktorantów; 2) proces kształcenia i jego organizację oraz obsługę, w tym warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych; 3) ocenę i weryfikację programów studiów i efektów kształcenia; 4) warunki socjalno-bytowe studentów i doktorantów; 5) mobilność studentów, doktorantów i pracowników; 6) jakość obsługi administracyjnej studentów i doktorantów; 7) informacje na temat kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji; 8) badanie kariery zawodowej absolwentów; 9) system premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich i pracowników obsługujących proces dydaktyczny oraz studentów i doktorantów; 10) dokumenty prawne regulujące proces kształcenia i rekrutacji oraz sprawy socjalne.

Istotnym elementem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości kształcenia są badania prowadzone w formie **ankiet** ogólnouniwersyteckich, wydziałowych i kierunkowych wśród: 1) studentów i absolwentów poszczególnych typów studiów; 2) nauczycieli akademickich; 3) pracowników obsługujących proces kształcenia.”

W Zarządzeniu Nr 17/2012 z dn. 23.04.2012 r. w sprawie **szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia**, będącym kolejnym przejawem doskonalenia systemu, Rektor określił aktualną strukturę organizacyjną:

§ 1 Elementami Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UMCS są:

- 1) Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia,
- 2) Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia.

§ 2 Przy Uczelnianym Zespole działają zespoły pełniące funkcję pomocnicze oraz wspomagające:

- 1) Zespół Ewaluacyjny;
- 2) Zespół Obsługi Systemu Jakości Kształcenia;
- 3) Zespół ds. Elektronicznego Systemu Dziekanatowego.

§ 3 ust. 2 W realizacji zadań Uczelniany Zespół współpracuje z: Senacką Komisją Dydaktyczną, Działem Kształcenia, Biurem Karier, Biurem Promocji, Uczelnianym Koordynatorem Bolońskim oraz Działem Organizacyjno-Prawnym, Samorządem Studenckim, Samorządem Doktorantów.

W Uchwale tej zostały także wyznaczone szczegółowe zadania do realizacji przez poszczególne zespoły, tj.: Uczelniany Zespół (§ 4), Wydziałowe Zespoły (§ 6), Zespół Ewaluacyjny (§ 7), Zespół Obsługi Systemu Jakości Kształcenia (§ 8) oraz Zespół ds. Elektronicznego Systemu Dziekanatowego (§ 9).

W wyniku analizy oraz weryfikacji dokumentacji należy stwierdzić, iż zalecenia dotyczące Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) wskazane w ww. Uchwale są w Uczelni realizowane poprzez następujące działania:

1. Rektor z dniem 1 października 2009 r. powołał **Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia**, do którego zadań należy koordynowanie i nadzorowanie tworzenia oraz funkcjonowania WSZJK (*Akt powołania z dn. 7.09.2009 r.*).
2. Dziekani powołali **Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZdsJK)**, których zadaniem jest wdrażanie opracowanych procedur, analizowanie wyników ocen jakości kształcenia oraz przedstawianie Dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia (Dziekan Wydziału Chemii powołał 6-osobowy Zespół, w skład którego weszło po jednym przedstawicielu studentów i doktorantów, *Pismo z dn. 30.10.2009 r.*; w dokumentacji otrzymanej od Wydziału były tylko 2 protokoły z obrad, tj. z 24.04.2012 r. oraz z 6.06.2012 r.). Wskazano także

przedstawiciele wydziałowych zespołów, którzy mieli wejść w skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

3. Na wniosek Prorektora ds. Kształcenia Rektor zatwierdził 14-osobowy skład **Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (UZdsJK; Pismo z dn. 29.03.2010 r.)**, którego Przewodniczącą została Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, a w jego składzie znalazło się 2 przedstawiciele studentów i 1 doktorant. W zakres kompetencji Zespołu, zgodnie z § 8 ust. 3 ww. uchwały, wchodzi opracowywanie procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia oraz przedstawianie Rektorowi propozycji działań doskonalących.

4. Na wniosek Prorektora ds. Kształcenia Rektor zatwierdził 7-osobowy skład **Zespołu Ewaluacyjnego Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (Pismo z dn. 05.05.2010 r.)**, który został powołany w celu przygotowania wzoru ankiet oceny pracowników naukowo-dydaktycznych; na wniosek Prorektora ds. Kształcenia Rektor zatwierdził zmieniony 9-osobowy (w tym 2 studentów) skład Zespołu Ewaluacyjnego Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (Pismo z dn. 12.03.2012r.), który został powołany w celu przygotowania i prowadzenia badań ankietowych, obejmujących społeczność akademicką, opracowania wyników oraz przygotowania raportów końcowych.

5. Na Wydziale Chemii, w celu realizacji postanowień Uchwały Nr XXII–34.4/11 Senatu UMCS z dn. 14.12.2011 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów (§ 15 ust. 1) powołano **Komisję Dydaktyczno-Programową** (w związku z całkowitym przejęciem kierunku „ochrona środowiska” uległa rozwiązaniu Rada Programowa dla tego kierunku i Komisja Dydaktyczna zmieniła nazwę na Komisję Dydaktyczno-Programową; *Protokół z posiedzenia Rady Wydziału z dn. 28.03.2011 r.*).

6. W dniu 10.01.2010 r. został uruchomiony **portal Systemu Jakości Kształcenia** (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/>), gdzie można znaleźć następujące informacje dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w UMCS:

- a) Zakładki: Aktualności, SJK, Zespół uczelniany, Zespoły wydziałowe, Ewaluacja, Obsługa SJK, Akty prawne;
- b) Wyszukiwarka Sylabusów według kryteriów: Kierunek, Przedmiot, Prowadzący, Semestr, Poziom Kształcenia;
- c) Ankieta Oceny Zajęć (pierwsza ankieta uruchomiona w elektronicznym systemie ankietowania, średnie wyniki Wydziałów będą udostępniane do wiadomości publicznej);
- d) Badanie losów zawodowych absolwentek i absolwentów UMCS (uczestnictwo dobrowolne, pytania zostaną zadane drogą ankiety e-mailowej);
- e) Linki: Rekrutacja, MOST, ERASMUS, Biuro Karier, Samorząd Studentów, ECTS, Wydarzenia naukowe.

7. Prorektor ds. Kształcenia, zgodnie z § 16 Uchwały Senatu Nr XXII–34.4/11 z dn. 14.12.2011 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów, w dniu 6.02.2012 r. powołał **Zespół w celu weryfikacji poprawności dokumentacji** przygotowanej przez wydziały, przed skierowaniem efektów kształcenia do zatwierdzenia przez Senat.

Wewnętrzne przepisy prawne Uczelni oraz procedury, a także dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz odnoszących się do realizacji celów jakościowych określonych w ww. Uchwale Senatu Nr XXII-12.03/09, przedstawiają się następująco:

1) zasady rekrutacji i kształcenia studentów i doktorantów:

- wybrane przepisy prawne: Uchwały Senatu z dn. 25.05.2011 r.: Nr XXII–28.8/11 w sprawie zasad przyjęć na I rok studiów jednolitych magisterskich, pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013, Nr XXII–28.9/11 w sprawie zasad przyjęć na studia doktoranckie w roku akademickim 2012/2013; Zarządzenie 12/2012 z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie zakresu i podziału zadań związanych z rekrutacją na I rok studiów jednolitych magisterskich, pierwszego stopnia oraz drugiego stopnia w roku akademickim 2012/2013; Uchwały Senatu z dn. 25.04.2012 r.: Nr XXII–39.3/12 w sprawie regulaminu studiów, Nr XXII–39.4/12 w sprawie regulaminu studiów doktoranckich;

- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Protokół z Rady Wydziału z dn. 26.09.2011 r. (przebieg ostatniej rekrutacji, ilość przyjętych osób, informacja o nieuruchomieniu I stopnia studiów niestacjonarnych na „chemii”); Protokół z Rady Wydziału z dn. 21.11.2011 r. (przebieg ostatniej rekrutacji na studia doktoranckie; wybór opiekunów dla I roku studiów III st.); **Ankieta dla Przyjętych na Pierwszy Rok Studiów** (przygotowana dla całej Uczelni przez UZdsJK, zostanie uruchomiona od roku akademickiego 2012/2013); praca magisterska na Wydziale Chemii, pt. „Opracowanie, realizacja i ewaluacja zajęć przeznaczonych dla uczniów zainteresowanych chemią” (2011);

2) proces kształcenia i jego organizację oraz obsługę, w tym warunki prowadzenia zajęć dydaktycznych:

- wybrane przepisy prawne: Zarządzenie Nr 37/2010 Rektora z dn. 8.07.2010 r. w sprawie wprowadzenia **Ankiety Oceny Zajęć na UMCS** – po raz pierwszy w formie elektronicznej, z możliwością wpisania własnych uwag co do przedmiotów i prowadzących zajęcia (zmienione Zarządzeniem Nr 4/2011 z dn. 11.02.2011 r.), Zarządzenie Nr 38/2012 Rektora z dn. 25.04.2012 r. w sprawie wprowadzenia Ankiety Oceny Zajęć na UMCS – ankieta jest dostępna na portalu Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/ankiety>); Uchwały Senatu z dn. 28.05.2008 r. (z późn. zm.): Nr XXI – 26.4/08 sprawie „Karty okresowej oceny nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora habilitowanego”, Nr XXI – 26.5/08 w sprawie „Karty okresowej oceny nauczycieli akademickich z tytułem naukowym”, Uchwała Senatu Nr XXII–14.7/10 z dn. 27.01.2010 r. (z późn. zm.) w sprawie zatwierdzenia karty okresowej oceny nauczycieli akademickich magistrów i doktorów na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi oraz na Wydziale Chemii;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Ankieta Oceny Zajęć – raporty Zespołu Ewaluacyjnego (Raporty z badania: *Jakość Zajęć Dydaktycznych w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*. Ankieta Oceny Zajęć dla semestru letniego w roku akademickim 2010/2011, Ankieta Oceny Zajęć dla semestru zimowego w roku akademickim 2011/2012), Raport Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia dotyczący działań projakościowych w UMCS w roku akademickim 2010/2011 (sprawozdanie z przebiegu procesu ankietyzacji oraz omówienie problemów z tym związanych); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (przygotowana dla całej Uczelni przez UZdsJK, zostanie uruchomiona od roku akademickiego 2012/2013; w formie elektronicznej będzie obowiązywała studentów UMCS, zarówno studiów I, II i III stopnia studiów stacjonarnych, niestacjonarnych oraz studiów podyplomowych; dotycząca m.in. metod kształcenia i oceniania, organizacji studiów, kadry nauczającej, warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, oceny jakości kształcenia);

3) ocenę i weryfikację programów studiów i efektów kształcenia:

- wybrane przepisy prawne: Zarządzenie Rektora Nr 39/2010 z dn. 12.07.2010 r. w sprawie opisu przedmiotu w Uczelnianym Katalogu Przedmiotów; Uchwały Senatu: Nr XXII–34.4/11 z dn. 14.12.2011 r. w sprawie wytycznych do projektowania efektów kształcenia, programów kształcenia i planów studiów oraz uruchamiania nowych kierunków studiów; Nr XXII–39.9/12 z dn. 25.04.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów trzeciego stopnia na Wydziale Chemii;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Raport samooceny jednostek (w oparciu o wzór przygotowany przez UZdsJK), jako element sprawdzającym stopień przygotowania jednostek do wprowadzenia nowych uregulowań prawnych (Wydział Chemii przekazał go 6.06.2011 r.); Raport UZdsJK dotyczący działań projakościowych w UMCS w roku akademickim 2010/2011 (omówienie raportów samooceny jednostek); Ankieta Oceny Zajęć – raporty z badania Zespołu Ewaluacyjnego; Sprawozdanie z działalności WZdsJK Wydziału Chemii 2010-2012 (od roku akademickiego 2011/12, na wniosek dziekana ds. dydaktycznych, członkowie Zespołu opiniują plany dydaktyczne); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. programów nauczania, metod kształcenia i oceniania);

4) warunki socjalno-bytowe studentów i doktorantów:

- wybrane przepisy prawne: Zarządzenia Rektora: Nr 39/2011 z dn. 16.09.2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania wsparcia w ramach dotacji na zadania związane z kształceniem studentów niepełnosprawnych oraz wydatkowania dotacji obowiązujący UMCS, Nr 41/2011 z dn. 30.09.2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów, Nr 42/2011 z dn. 05.10.2011 r. dla uczestników studiów doktoranckich w powyższej sprawie;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: **Ankieta Oceniająca Jakość Miasteczka Akademickiego i Akademików** (przygotowana dla całej Uczelni przez Samorząd Studentów UMCS, za zgodą Rektora ds. Studenckich na przeprowadzenie; aktualnie przeprowadzana jest raz pierwszy – trwa); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. środków wsparcia dla studentów, warunków socjalno-bytowych studentów);

5) mobilność studentów, doktorantów i pracowników:

- wybrane przepisy prawne: Regulamin Studiów, Regulamin programu stypendialnego Erasmus, Regulamin programu stypendialnego MOST, informatory Wydziałowe: Ogólne Procedury i Wskazówki dla Wyjeżdżających w Ramach Programu Erasmus oraz Uszczegółowienie Procedur (...) <http://chemia.umcs.lublin.pl> w zakładce Program LLP/Erasmus;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Sprawozdanie Dziekana 2011/12 (zagraniczne staże naukowe - łączna liczba staży odbytych przez pracowników wydziału: 13, w państwach: Czechy, Ukraina, Meksyk, Wielka Brytania, Irlandia); **Ankieta dla Studentów Wracających z Wymiany w Ramach Programu „Erasmus”** (badanie dotyczące procedur przyznawania, wyjazdów stypendialnych w ramach programu ERASMUS oraz warunków socjalnych oraz warunków zaliczenia roku/ semestru po powrocie; przygotowane dla całej Uczelni przez Samorząd Studentów UMCS, za zgodą Rektora ds. Studenckich na przeprowadzenie; aktualnie przeprowadzana jest raz pierwszy); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. mobilności studentów);

6) jakość obsługi administracyjnej studentów i doktorantów:

- wybrane przepisy prawne: §116 Statutu UMCS (z dn. 14.06.2006 r., z późn. zm.); Zarządzenia Rektora z dn. 1.03.2010 r.: Nr 18/2010 w sprawie wprowadzenia karty oceny pracowników naukowo-technicznych i inżynierijno-technicznych oraz technicznych obsługujących proces naukowo-badawczy i dydaktyczny, a także trybu przeprowadzania oceny; Nr 19/2010 w sprawie wprowadzenia arkusza oceny pracowników administracji i obsługi oraz trybu przeprowadzania oceny;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Raport UZdsJK, dotyczący działań projakościowych w UMCS w roku akademickim 2010/2011 - we wrześniu 2010 r. przeprowadzono szkolenia wszystkich nauczycieli akademickich, w celu zapoznania ich z portalem Systemu Jakości Kształcenia; przeprowadzenie cyklicznych spotkań z władzami oraz pracownikami i/lub wyłącznie zespołami ds. jakości kształcenia m.in. na Wydziale Chemii mające na celu zapoznanie środowiska akademickiego ze specyfiką zmian jakie niosą ze sobą nowe regulacje prawne; **Ankieta Oceny Pracy Dziekanatów** (dla całej Uczelni, przygotowana przez Koło Naukowe Ekonomistów, za zgodą Rektora ds. Studenckich na przeprowadzenie; aktualnie przeprowadzana jest raz pierwszy); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. systemu informacji i promocji w UMCS);

7) informacje na temat kształcenia i uzyskiwanych kwalifikacji:

- wybrane przepisy prawne/materiały źródłowe: Informatory Uczelniane i Wydziałowe, strona internetowa Uczelni (<http://www.umcs.lublin.pl/>) oraz Wydziału (<http://mfi.umcs.lublin.pl/>) z wyszczególnieniem oferty dydaktycznej, warunkami rekrutacji, sylabusami przedmiotów i punktami ECTS, planami i programami studiów, portal Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/>);
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. systemu informacji i promocji w UMCS);

8) badanie kariery zawodowej absolwentów:

- wybrane przepisy prawne: Zarządzenie Nr 60/2003 Rektora z dn. 28.11.2003 r. w sprawie zmian w strukturze organizacyjnej administracji i wynikających z tego zmian w zarządzeniu Rektora Nr 3/95 z dn. 31 stycznia 1995 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego UMCS (utworzenie Biura Karier UMCS; <http://www.kariera.umcs.lublin.pl/>);
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Protokół z posiedzenia UZdsJK z dn. 10.06.2010 r.: przeprowadzenie w bieżącym roku badania losów absolwentów poprzez opracowanie tzw. ankiety absolwenckiej, z chwilą zdania karty obiegowej student udostępnia dane teleadresowe, celem wysłania do niego ankiety – ankieta jest dostępna na portalu Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/absolwenci>); Raport z badań zostanie przygotowany przez zespół Biura Karier UMCS do końca czerwca 2012r. Uruchomienie **systemu badania losów absolwentów** oraz **uczelnianego systemu gromadzenia danych od pracodawców** (system jest złożony z 2 elementów: procedury badawczej oraz systemu informatycznego służącego do gromadzenia i przetwarzania danych zebranych od pracodawców; w ciągu 2 miesięcy od października 2011 r. pozyskano dane od 50 pracodawców, docelowo program zakłada pozyskanie danych od 200 pracodawców rocznie przez następne 5 lat, utrzymanie kontaktu między UMCS i pracodawcami oraz przygotowanie pracodawców do konieczności weryfikowania przez nich efektów kształcenia praktykantów; projekt jest finansowany ze środków unijnych); Sprawozdanie z działalności WZdsJK Wydziału Chemii 2010-2012 (W roku akademickim 2010/11 zorganizowane zostały pilotażowe badania losów absolwentów Wydziału Chemii, których wyniki były podstawą pracy magisterskiej, pt. „Opinie absolwentów wydziału chemii UMCS na temat przydatności wiedzy nabytej podczas studiów w pracy zawodowej”; 2011);

9) system premiowania wyróżniających się nauczycieli akademickich i pracowników obsługujących proces dydaktyczny oraz studentów i doktorantów:

- wybrane przepisy prawne: Uchwały Senatu: Nr XIX-16.5/01 z dn. 30.05.2001 r. w sprawie ustanowienia Medalu „Zasłużony dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej”, Nr XXII-26.1/11 z dn. 23.03.2011 r. w sprawie zaopiniowania wniosków o nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za rok 2010, Zarządzenia Rektora: Nr 39/2008 z dn. 29.08.2008 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu nadawania tytułu najlepszego absolwenta UMCS, Nr 11/2010 z dn. 4.02.2010 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Nagrody Naukowej „Marii Curie”,
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Sprawozdanie Dziekana 2011/12 (Nagrody i wyróżnienia: Rektora, np. za cykl publikacji, za badania naukowe; Prezydenta RP Krzyż Kawalerski OOP, Złoty Medal za Długoletnią Służbę; MNiSW - Medal Komisji Edukacji Narodowej); Sprawozdanie Dziekana 2011/12 (stypendium dla wybitnego młodego naukowca – MNiSW, Stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej – program START, Stypendium Konferencyjne); Sprawozdanie z działalności UZdsJK w UMCS (2009-2012) - w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013 planowane jest przygotowanie Ankiety Oceny Jakości Kształcenia dla nauczycieli akademickich; Protokół nr 242 z posiedzenia Rady Wydziału Chemii UMCS z dn. 24.01.2011 r. (wnioski o odznaczenia państwowe i resortowe pracowników WCh, wniosek o przyznanie stypendium naukowego dla wybitnego młodego naukowca); **Ankieta Ogólnouniwersytecka** (dotycząca m.in. kadry nauczającej);

10) dokumenty prawne regulujące proces kształcenia i rekrutacji oraz sprawy socjalne;

- wybrane przepisy prawne: Nr 41/2011 z dn. 30.09.2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów, Nr 42/2011 z dn. 05.10.2011 r. dla uczestników studiów doktoranckich w powyższej sprawie, Nr 1/2012 z dn. 10.01.2012 r. w sprawie określenia warunków i okresów pobierania stypendiów doktorskich przyznawanych przez UMCS pracownikom;
- dokumentacja dotycząca dokonywanych analiz: Ankieta Ogólnouniwersytecka (dotycząca m.in. programów nauczania, metod kształcenia i oceniania, organizacji studiów, kadry nauczającej, warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, oceny jakości kształcenia, systemu informacji

i promocji w UMCS, środków wsparcia dla studentów, mobilności studentów oraz warunków socjalno-bytowych studentów).

8. Wewnętrzny Systemem Jakości Kształcenia obejmuje wszystkie prowadzone kierunki studiów i wszystkie poziomy kształcenia oraz studia podyplomowe, a studia doktoranckie także w niedługim czasie zostaną nim objęte. Przedstawiciele studentów wchodzi w skład wszystkich opisach powyżej Zespołów i Komisji, a doktoranci mają swoich przedstawicieli w prawie wszystkich gremiach. Kompetencje Instytutowych Zespołów Programowych odpowiedzialnych za bieżący nadzór nad programem kształcenia obejmują trzy poziomy kształcenia. Natomiast każdy program studiów podyplomowych podlega zatwierdzeniu przez Radę Wydziału, a program (efekty kształcenia) i ich realizacja są oceniane w ramach procesu ewaluacji zajęć dydaktycznych.

9. Dokumentacja dotycząca Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest prowadzona i udostępniana przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, w sposób kompleksowy i precyzyjny, zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi. Większość opisanych wyżej dokumentów jest dostępna na stronach www Uczelni, np.:

- <http://www.umcs.lublin.pl/articles.php?aid=3053> (akty prawne UMCS);
- <http://www.sjk.umcs.lublin.pl/node/43> (akty prawne związane z jakością kształcenia).

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Zarówno Władze Uczelni, jak i Wydziału Chemii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, a także wszystkie Zespoły i Komisje działające w obszarze Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia dokładają wszelkich starań, aby wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia miały charakter spójny i kompleksowy, obejmowały wszystkie obszary zainteresowań WSZJK oraz dokonywane analizy (np. opracowania ankiet). Uruchomiły w tym celu w 2010 r. nawet specjalny portal Systemu Jakości Kształcenia (<http://www.sjk.umcs.lublin.pl/>), gdzie można znaleźć wiele informacji oraz dokumentów dotyczących wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w UMCS.

System podlega ciągłemu procesowi doskonalenia, o czym świadczy chociażby ciągłość dążenia do udoskonalania już istniejących wewnętrznych przepisów prawnych konstytuujących i normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, uszczegóławianie zadań przed którymi stoi WSZJK, a także dopracowywanie jego struktury w celu zapewnienia całkowitej przejrzystości zadań i kompetencji należących do poszczególnych Zespołów. Wszystkie prowadzone na UMCS kierunki studiów i wszystkie poziomy kształcenia oraz studia podyplomowe są objęte Wewnętrznym Systemem Jakości Zapewnienia Jakości Kształcenia na wizytowanej Uczelni, także studia doktoranckie w niedługim czasie zostaną nim objęte.

9. PODSUMOWANIE

Tabela nr 2. Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
strategia rozwoju		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz		X			

system ich weryfikacji					
zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
prowadzenie badań naukowych		X			
współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
system wsparcia studentów i doktorantów		X			
przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

Odniesienie do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

Analiza SWOT wykonana przez Wydział Chemii UMCS jest rzetelna i w większości odzwierciedla stan rzeczywisty. Faktycznie mocną stroną Wydziału jest posiadanie doświadczonej kadry dydaktycznej o ugruntowanej pozycji oraz dużych kwalifikacjach dydaktycznych i naukowych. Lepsze wykorzystanie tego potencjału stanowić może szansę rozwoju Wydziału. Dobre rezultaty przyniesie z pewnością systemowe wykorzystanie kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym dla doskonalenia jakości kształcenia, trafnego kreowania sylwetki absolwenta i konstrukcji programów studiów oraz monitorowania losów absolwentów. Zgodzić się należy także ze stwierdzeniem, że szansą dla Wydziału może być rozwój i wdrożenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. System ten bowiem ma jeszcze szereg mankamentów (które wskazano w 2 części niniejszego raportu) i aktualnie stanowi słabą stronę Wydziału.

- **Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia**

Struktura systemu nie jest przejrzysta, działania podejmowane w jego ramach są mało skuteczne i nie zawsze służą realizacji założonych celów. Interesariusze mają niewielką możliwość wpływu na funkcjonowanie systemu i tylko niekiedy korzystają z tych uprawnień. Wewnętrzny System Zapewniania Jakości nie obejmuje wszystkich form kształcenia i czynników wpływających na jego jakość. Zasięg jego oddziaływania w obszarze studiów podyplomowych jest słaby. Widać zielone światło dla prawidłowego działania systemu w przyszłości.

- **Posiadane zasoby: kadrowe, materialne, finansowe**

Mocna kadra naukowa, zdolna pozyskiwać duże środki na badania i aparaturę z grantów, w tym programów ramowych UE. Baza dydaktyczna na dobrym poziomie, w tym wyposażenie laboratoriów i pracowni na poziomie wysokim. Polityka finansowa nastawiona na stałą poprawę w dziedzinie badań i kształcenia.

- **Oferta dydaktyczna, w tym studia doktoranckie i podyplomowe**

Oferta dydaktyczna jest bogata. Wydaje się spójna z zapotrzebowaniem regionu. Szerszej analizy wymaga planowany system przygotowania nauczycieli na studiach stacjonarnych. Malejące zainteresowanie nauczycielskimi studiami podyplomowymi spowodowane jest prawdopodobnie niższym demograficznym i likwidowaniem szkół przez samorządy. ZO sugeruje nowe spojrzenie na doksztalcenie nauczycieli w kontekście nowej podstawy programowej. Studia doktoranckie prowadzone są na bardzo dobrym poziomie.

- **Pozycja jednostki i uczelni**

UMCS jest jedną z czołowych uczelni w Polsce, a Wydział Chemii przoduje naukowo wśród innych. Bardzo dobry rozwój naukowy i wspomniana wyżej poprawa finansowania gwarantują utrzymanie dobrej pozycji na rynku edukacyjnym.

- **Internacjonalizacja**

Współpraca międzynarodowa w zakresie badań na wysokim poziomie. Dość wysokie zainteresowanie studentów wymianą w ramach programu Erasmus. Dobre wykorzystanie funduszy z programów UE może wzmocnić tę współpracę.

- **Relacje z otoczeniem**

Wydział współpracuje z szeregiem placówek badawczych realizując m.in. wspólne przedsięwzięcia wsparte grantami, w stopniu znacznie mniejszym z firmami w regionie.

Uwaga: jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy wskazać dokumenty, syntetycznie omówić wyjaśnienia

i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieść się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Tabela nr 3.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Uzasadnienie:

Uznając za rzetelne i jednoznaczne zapisy zawarte w odpowiedzi Władz Wydziału UMCS na raport Zespołu Oceniającego PKA uznano, iż wewnętrzny system oceniania jakości kształcenia, początkowo oceniony w kategorii „znacząco”, zasługuje na ocenę w „pełni”.

Pod uwagę wzięto następujące informacje zamieszczone w odpowiedzi Władz Wydziału UMCS, które postanowiły wprowadzić dodatkowe uregulowania dotyczące:

- Zmiany siatki godzin na studiach doktoranckich przesuwając zajęcia z przedmiotu *Nowoczesne metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych* na semestr pierwszy. Wydział odstąpił również od częściowej odpłatności za tzw. blok pedagogiczny.
- Procedur hospitacji (dotychczas ten element oceny i kontroli był sporadycznie stosowany na Wydziale). Zaplanowano przedstawienie Radzie Wydziału procedur odbywania przez przełożonych systematycznych i obligatoryjnych hospitacji zajęć prowadzonych przez podległych im pracowników.
- Procedur analizy i informacji o rezultatach wyników ankiet studenckich. Zaplanowano przedstawienie Radzie Wydziału procedur dotyczących obligatoryjnej, okresowej analizy ankiet studenckich i podawanie jej wyników zarówno pracownikom jak i studentom i doktorantom.
- Procedur okresowej oceny działalności Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, przede wszystkim w aspekcie weryfikacji i doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.
- Powołania na Wydziale konwentu z przedstawicielami przyszłych pracodawców.

W pozytywnej ocenie Wydziału wzięto także pod uwagę wysoki poziom badań naukowych prowadzonych przez jednostkę. Wydział od wielu lat ma 1 kategorię w tej dziedzinie.